

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

El sexisme a la societat i a l'esport i la seva influència a l'àrea d'educació física

Marta Saura Lladó

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2015-16

DNI de l'alumne: 43195569M

Treball tutelat per Pere Palou Sampol
Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques.

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació.

Autor		Tutor	
Sí	No	Sí	No
☒	☐	☐	☐

Paraules clau del treball: sexisme, educació física, gènere

Resum

El sexisme és present en diversos àmbits de la nostra societat. A l'esport trobem també models sexistes i dins del sistema educatiu aquests models s'hi veuen reflectits.

Respecte d'aquest tema, a aquest treball es fa una recerca bibliogràfica i s'estudia l'opinió d'una mostra de persones mitjançant enquestes.

Es tracta, doncs, d'extreure informació referent al sexisme present a la societat i a l'esport i d'estudiar la transferència d'aquesta situació a les classes d'educació física a les escoles.

Paraules clau: sexisme, educació física i gènere.

Abstract

Sexism is present in several areas of our society. In sport we also find out sexist patterns and, as a consequence, they are reflected in the education system.

Regarding this subject, this final grade work consists in a literature study and also a research about the opinion of a sample of people which is based on a survey.

In conclusion it starts from getting information about sexism in society and sport and the way it is transferred into physical education classes at school.

Keywords: sexism, physical education and gender.

ÍNDEX

1. Introducció	5
2. Motivació i justificació.....	8
2.1. Motivació	8
2.2. Justificació.....	8
3. Objectius.....	10
3.1. Objectiu general	10
3.2. Objectius específics.....	10
4. Marc teòric	11
4.1. Contextualització.....	11
4.1.1. Antecedents històrics.....	11
4.1.2. Àmbit social	11
4.1.3. Àmbit educatiu	13
4.1.4. Àmbit esportiu.....	14
4.1.5. Influència a l'àrea d'educació física.....	15
4.2. Diferències i similituds entre el sexe i el gènere masculí i el femení	18
4.2.1. Perspectiva fisiològica.....	18
4.2.2. Perspectiva psicològica	20
4.2.3. Perspectiva social	21
4.3. Estereotips de gènere.....	22
4.4. Societat limitant.....	24
4.5. Importància de tractar aquest tema a l'àrea d'educació física	26
4.5. Importància de tractar aquest tema a l'àrea d'educació física	26
4.6. Conclusions	27
5. Marc empíric	30
5.1. Mostra.....	30
5.2. Material	30
5.3. Metodologia	31
5.4. Resultats i interpretacions dels qüestionaris.....	31
6. Proposta d'intervenció.....	41
7. Bibliografia.....	46
8. Annexes.....	51
8.1. Annexa 1	51
8.2. Annexa 2	53
8.3. Annexa 3	56

1. Introducció

El treball de fi de grau (TFG) “El sexisme a l'àrea d'educació física” pretén, entre altres objectius, saber com afecta l'actual discriminació per raons de sexe a l'àrea d'educació física.

Malgrat els avenços rellevants en la igualtat entre sexes en el camp de l'educació, persisteixen encara un gran nombre de situacions de desigualtat. En el món esportiu, encara trobem formes diferents de relacionar-se amb l'esport segons si el sexe és femení o masculí. A més, persisteixen nombrosos estereotips negatius que deixen el gènere femení en una posició subalterna a la pràctica esportiva.

Evidències d'aquesta situació que hem pogut observar al llarg de la nostra vida són, per exemple, l'esport de la gimnàstica artística, que separa clarament les modalitats esportives per dones (més elements rítmics i de flexibilitat, coreografia a terra, barra d'equilibri...) i per homes (terra sense música, anelles, barres paral·leles en lloc d'asimètriques...). També ho és el nombre d'alumnes matriculats al grau d'educació primària (la majoria dones) en relació al nombre de matriculats a la menció d'educació física (32 homes i 28 dones). Veiem, per tant, que gran part dels pocs homes d'educació primària es matriculen a la menció d'educació física.

Així doncs, seguint la idea de Fausto, A. (2000) sofrim encara “l'herència” que ens deixen algunes de les figures més importants de l'esport mundial com Pierre de Coubertin, que afirmava que l'esport femení “*no és pràctic, ni estètic, ni interessant*” i que a més, “*és contrari a les lleis de la naturalesa ja que les dones, per naturalesa, no són aptes per la competició olímpica*”.

Segons Subirats, M. (2013), la transmissió d'aquests estereotips de gènere es produeix des de diferents agències de la nostra societat, sense que nosaltres siguem conscients d'això. Per aquest motiu, no només cal analitzar el sexisme en l'àmbit de l'educació formal sinó en tots els àmbits de la societat.

A l'àrea d'educació física, trobem una forta transferència dels estereotips de gènere que romanen en els distints esports de la nostra societat. És imprescindible doncs, començar a caminar junts aplicant programes des de les diverses institucions socials. Tal com afirma Subirats, M. (2013), *“quan les cultures siguin vertaderament igualitàries, sabrem que les diferències que poden persistir són degudes a la naturalesa i això, ja no seran desigualtats, sinó diferències, concepte molt diferent”*.

Abans de començar, per tant, cal que quedin clars una sèrie de conceptes a partir dels quals es treballarà en aquest TFG: sexe i gènere, educació física, esport i sexisme. Segons l'*Organització Mundial de la Salut (OMS)* el sexe fa referència a les *“característiques biològiques que defineixen als éssers humans com home o dona”* i el gènere es refereix als *“conceptes socials de les funcions, comportaments, activitats i atributs que cada societat considera apropiada pels homes i les dones”*. En paraules de Yuliuva Hernández (2006), *“el sexe és hereditari i el gènere s'adquireix a través de l'aprenentatge cultural”*.

Quan als conceptes d'educació física i esport cal dir que el *Diccionari general de l'esport (DGE)* concreta que l'esport és una *“activitat corporal d'agilitat, destresa o força reglamentada i institucionalitzada que requereix un esforç continuat i un entrenament específic i metòdic”*. L'educació física, en canvi, seguint la definició del currículum d'educació física d'educació primària de les Illes Balears, és una assignatura que *“ha de fomentar especialment l'adquisició de capacitats que permetin reflexionar sobre el sentit i els efectes de l'activitat física i, alhora, assumir actituds i valors adequats en la gestió del cos i de la conducta motriu”*.

Ha de quedar clar, per tant, que les classes d'educació física no han de ser un reflex de l'esport de la nostra societat, ja que “esport” i “educació física” són termes molt diferents.

El concepte de sexisme, segons Ferrer, V. (2000) és una actitud cap a les persones en virtut del seu sexe. Ferrer, V. (2000) destaca que segons quins autors afirmen que el sexisme inclou tant avaluacions positives com negatives de la dona i que altres autors exposen que el sexisme inclou actituds i avaluacions només negatives sobre la dona.

Dividirem l'estructura i l'organització d'aquest treball en quatre fases diferenciades, les quals queden breument explicades a continuació:

- Elecció i preparació inicial del tema:

És una de les parts més importants del treball ja que s'han de definir quins són els subtemes que pretenem treballar i quina metodologia de treball es vol seguir. En aquest cas, pretenem conèixer i analitzar el sexisme a la nostra societat actual i la influència que té a l'àmbit educatiu i a l'àrea d'educació física.

- Elaboració del marc teòric:

Aquest treball analitza els diferents estudis fets sobre el tema i a partir d'ells, s'extreuen les conclusions pertinents i es treballa en direcció a un canvi. S'extrauen diverses visions de diferents autors de diversos anys en relació al sexisme i se'n fa un anàlisi.

- Elaboració del marc empíric:

Per elaborar aquest marc empíric duem a terme una recollida de dades (qüestionaris) i les analitzem. És important recollir les dades que ens interessin en relació a l'estudi i, un cop recollides, analitzar-les per tal d'extreure'n conclusions.

- Proposta d'intervenció:

Un cop extretes les conclusions a partir de les fases anteriors, fem una petita proposta d'àmbits d'intervenció per tal de millorar l'educació en aquest aspecte.

2. Motivació i justificació

2.1. Motivació

Ens interessa estudiar el sexisme dins del món esportiu ja que, durant tota la nostra vida, hem pogut observar el gran nombre d'estereotips referents al sexe que hi ha en els esports en general. Per exemple, tant a l'assignatura d'educació física al llarg de la nostra escolarització com a la gimnàstica artística (esport que he practicat durant la meva infantesa i adolescència) sempre ens han cridat l'atenció les diferències i els estereotips que hi havia inculcats en professors/es, tècniques/cs esportius i alumnes.

Degut a això, ens interessa saber si la desvalorització social de la capacitat de la dona per a la pràctica esportiva rau realment en les diferències fisiològiques entre ambdós sexes o bé, a prejudicis socials i a variables fisiològiques que no són únicament atribuïbles a diferències genètiques entre els sexes.

2.2. Justificació

Amb la realització d'aquest TFG pretenem, d'una banda, fer una recerca bibliogràfica relacionada amb el sexisme a l'esport en general i d'altra banda, conèixer com afecta a l'àrea d'educació física.

Actualment, són moltes les lleis que vetllen per la igualtat de gènere i també són molts els avenços que s'han fet en aquest sentit. No obstant, no es pot negar que encara ens queda un gran camí per recórrer fins assolir la igualtat de gènere.

És per això, per tant, que resulta imprescindible demanar-nos què passa en el nostre sistema educatiu respecte la generació d'estereotips referents al sexe. Es transmeten encara missatges que creen desigualtat? Són conscients el professorat, els tècnics/ques esportius i l'alumnat d'aquesta transmissió desigual?

Així doncs, aquest és el motiu pel qual m'he decidit a fer aquest TFG, amb l'objectiu de saber quina és la relació entre l'actual discriminació de gènere a l'àrea d'educació física amb el sexisme a la nostra societat.

3. Objectius

3.1. Objectiu general

Amb aquest treball, de forma general, pretenem extreure informació referent a la presència d'actituds sexistes a la societat, a l'esport i a l'àrea d'educació física a partir d'una recerca bibliogràfica i a partir d'enquestes. Així doncs, l'objectiu general del TFG és extreure informació referent al sexisme de la societat i l'esport i la transferència d'aquest a les classes d'educació física.

3.2. Objectius específics

- 3.1.1. Fer una breu contextualització sobre l'evolució de la situació de la dona dins la societat i a l'esport i com ha influït això en el tractament de nois i noies dins l'aula d'educació física.
- 3.1.2. Fer una recerca bibliogràfica de les principals diferències fisiològiques, psicològiques i socials entre homes i dones.
- 3.1.3. Conèixer (mitjançant enquestes) l'opinió i el coneixement d'una mostra de persones sobre aquest tema i fer incís sobre les conclusions que es poden extreure.
- 3.1.4. Conèixer com afecta el sexisme a les classes d'educació física.
- 3.1.5. Oferir una proposta d'intervenció educativa.

4. Marc teòric

4.1. Contextualització

4.1.1. Antecedents històrics

Si ens aturem a llegir algunes de les publicacions fetes durant el franquisme, veiem que les dones eren totalment menysvalorades socialment (*veure annexa I*).

Pilar Primo de Rivera, membre de la Falange Espanyola, l'any 1942, publicà que *“las mujeres nunca descubren nada, les falta, desde luego, el talento creador, reservado por Dios para inteligencias varoniles”*.

D'altra banda, a la revista de la secció femenina del mes de març de 1961, es va afirmar que *“una mujer que tenga que atender a las faenas domésticas con toda regularidad, tiene ocasión de hacer tanta gimnasia como no lo hará nunca, verdaderamente, si lo hiciera fuera de casa”*.

Veiem, doncs, que fa només cinquanta-cinc anys d'aquestes afirmacions sexistes, de les quals sofrem encara l'herència discriminatòria per raó de sexe, malgrat les nombroses lleis que s'exposaran a continuació que han vetllat per la igualtat en aquest sentit.

4.1.2. Àmbit social

Actualment, els salaris de les dones respecte al dels homes són més baixos i el percentatge de dones en llocs de responsabilitat i alta remuneració són baixos. A més, segons les dades del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat (2016), al voltant d'una mitjana de 68 dones per any han estat assassinades a Espanya en mans de les seves parelles durant els darrers deu anys. De fet, el passat any 2015 foren 60 les dones assassinades al nostre país per violència de gènere.

Aquestes dades alarmants ens indiquen que els prejudicis culturals de gènere segueixen presents a la nostra societat. No obstant, des de fa molts anys s'han iniciat els esforços per tal d'assolir la igualtat entre els homes i les dones de la nostra societat.

Alguns exemples de les nombroses lleis que vetllen per la igualtat són:

- La Constitució Espanyola (1978) argumenta que els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaler discriminació alguna per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.
- La llei 30/2003, de 13 d'Octubre, estableix la necessitat de valorar l'impacte de gènere de cada una de les decisions polítiques i actuacions públiques com a requisit per evitar la discriminació entre homes i dones.
- La LOIEMH (2007), en el seu primer article exposa que l'objectiu primer d'aquesta llei és *“hacer efectivo el derecho de igualdad de trato y de oportunidades entre mujeres y hombres, en particular mediante la eliminación de la discriminación de la mujer, sea cual fuere su circunstancia o condición, en cualesquiera de los ámbitos de la vida y, singularmente, en las esferas política, civil, laboral, económica, social y cultural”*.
- La Llei Orgànica 3/2007, de 12 de març, reguladora de la rectificació de la menció relativa al sexe de les persones exposa que *“toda persona de nacionalidad española, mayor de edad y con capacidad suficiente para ello, podrá solicitar la rectificación de la mención registral del sexo”*.

Segons Astelarra, J. (2005), les nombroses lleis que vetllen per la igualtat de gènere han tingut un seguit d'efectes positius en la nostra societat:

- La creació d'un nou marc legal, especialment les lleis contra la discriminació.
- Independentment del partit que governi, ja s'ha assumit que l'estat ha d'actuar en contra de la discriminació de gènere. Aquest fet ja forma part de l'agenda pública.
- S'ha contribuït a crear una opinió pública que està a favor de la igualtat entre homes i dones.

No obstant, evidentment, també seguim patint altres qüestions que les lleis establertes no han estat capaces de solucionar, com per exemple que es segueixi ubicant a les dones a professions “femenines” independentment de la seva educació.

A hores d'ara, per tant, hem d'analitzar com podem superar aquestes desigualtats socials encara presents. Personalment, les lleis que aborden polítiques antidiscriminatòries són imprescindibles però no suficients. És necessari fer un esforç per informar, educar i sensibilitzar a les persones del conjunt de la nostra societat.

4.1.3. Àmbit educatiu

De la mateixa forma que a l'àmbit social, a l'àmbit educatiu també són nombroses les lleis que s'han formulat per tal de combatre la desigualtat de gènere. En destaco les següents:

- La Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del Dret a l'Educació (L.O.D.E.), exposa que correspon al Consell Escolar proposar mesures i iniciatives que afavoreixin la convivència de centre i la igualtat entre homes i dones a l'ensenyament. A més, informarà a les Administracions Educatives de les mesures preses en prevenció de la violència de gènere.
- Segons la Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'Octubre, d'Ordenació General del Sistema Educatiu (L.O.G.S.E) l'objectiu primer i fonamental de l'educació és el de proporcionar als nins i nines, als joves d'un i l'altre sexe, una formació que els permeti conformar la seva pròpia i essencial identitat.
- La L.O.E. (2006) a l'article 57 presenta una idea nova en aquest aspecte que encara no havien presentat les lleis anteriors: “en l'elaboració de materials didàctics es proporcionarà la superació de tot tipus d'estereotips discriminatoris, especialment la igualtat de drets entre sexes.
- El decret 32/2014, de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears (L.O.M.Q.E.) esmenta que l'educació primària ha de contribuir a desenvolupar en els alumnes les capacitats que els permetin conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones i la igualtat de drets i oportunitats d'homes i dones.

Com veiem, són moltes les lleis estatals i autonòmiques que avancen en aquest sentit dins el món educatiu. No obstant això, per què els estudis científics segueixen demostrant que existeix encara una forta discriminació cap a les dones a l'àmbit educatiu?

Malgrat que el currículum promogui idees d'igualtat, les pràctiques educatives encara generen estereotips que reforcen la desigualtat. Segons Pacheco, C. (2004), el currículum ocult permet diferenciar allò que estableixen els programes educatius i les pràctiques educatives i actituds que es transmeten realment. A través del currículum ocult de gènere (COG) s'arriba a una forta naturalització de la desigualtat, que fa molt difícil trencar idees i estereotips que la societat ja ha acceptat.

4.1.4. Àmbit esportiu

Les estretes relacions entre activitats físiques i masculinitat/feminitat tenen arrels profundes i antigues. Segons Alfaro, É. (2008) els pobles primitius utilitzaven les activitats físiques i els jocs corporals per mostrar posicions i valors dels homes i de les dones enfront de funcions personals i socials que ja estaven diferenciades: productivitat i reproducció. Els homes exhibien la seva fortalesa i les seves habilitats per a la caça i la defensa del territori, mentre que les dones destacaven la seva bellesa per atreure a aquells que consideraven més forts.

A més, no va ser fins l'any 1900, a París, que es va donar la primera participació olímpica d'una dona. Poc a poc, les dones han anat introduint-se lenta i gradualment a l'àmbit esportiu.

Actualment, segons les dades proporcionades per Ferrando, G. i Llopis, R. (2011) en relació amb la pràctica esportiva a Espanya, el 54 % de dones diuen que no realitzen activitats esportives. Trobem un important diferencial del 18% entre la pràctica esportiva dels homes i de les dones. Així mateix, quan revisem les activitats físiques o esportives practicades, ens trobem que els rols socials de gènere influeixen a l'hora de triar un tipus o un altre de pràctica. El percentatge de dones és major en aquelles modalitats esportives que tradicionalment trenquen menys l'estereotip femení, per exemple la gimnàstica rítmica.

També, seguint amb Alfaro, É. (2008), cal destacar una sèrie de factors educatius que influeixen els nins i nines en l'etapa d'educació primària:

- Menor implicació a la pràctica esportiva: s'observa que tant la pràctica d'activitat física al centre escolar com fora del mateix és més alta en els nins que en les nines.
- Menors expectatives de la família en relació a la pràctica esportiva: poques són les nines que reben suport dels seus progenitors i en conseqüència, es produeix l'anomenat efecte Pygmalión. Segons Baños, I. (2010) com més grossa sigui la confiança i les expectatives dipositades sobre un nin o nina, major serà el seu rendiment.
- Models de pràctica més apropiats als interessos masculins: les nines consideren que les activitats que se'ls ofereixen no són interessants.
- Baixa autoestima sobre el nivell de competència motriu: les nines veuen l'esport com una activitat masculina i inadequada per elles. Especialment els esports d'equip són percebuts com un àmbit propi dels nins. A més, els nins pensen que l'esport no interessa a les nines i aquestes es queixen que els nins es burllen d'elles quan fan esport.

Així doncs, a l'àmbit esportiu també trobem nombroses dissimilituds entre els nins i les nines i molts estereotips sexistes que fan que es donin les diferències anomenades anteriorment.

4.1.5. Influència a l'àrea d'educació física

Si a l'àmbit social, educatiu i esportiu hi segueix havent conductes sexistes, a l'assignatura d'educació física aquestes es veuran també reflectides.

En relació als nivells d'activitat física alt, mitjà o baix (Palou, P., 2001) cal destacar que *“si ens fixam en les diferències respecte al gènere, observam que els homes superen les dones en els nivells “Mitjà” i, sobretot, en el nivell “Alt”. Aquest nivell és practicat per un 24,8% dels homes davant un 12,7% de les dones”*.

D'altra banda, a l'estudi del Consell de Mallorca (2016) en relació als hàbits esportius de la població escolar de Mallorca, quan es fa referència a les hores d'esport que es practiquen per setmana, no s'analitza la diferència que hi ha entre la freqüència de pràctica esportiva de nins i de nines. El fet de no comparar aquestes dades per sexes ja és un fet discriminatori en sí mateix ja que amaga la realitat que hi pugui haver en aquest sentit. Altres estudis més antics

com ara el de l'any 2001, al qual he fet referència anteriorment, sí que ho fan i ho demostren clarament.

L'estudi del 2016 sí que ha tingut en compte el sexe a l'hora d'analitzar quins percentatge de nins i nines de Mallorca practica un esport o un altre. No obstant, només s'ha tingut en compte un esport per nin/a en lloc de tenir-se en compte tots els esports practicats per persona, com ho va fer l'estudi del 2001 esmentat anteriorment. Considero que el fet de no tenir-los en compte tots resta fiabilitat i coherència a l'estudi, ja que en edat escolar sobretot, els nins i les nines es troben en un moment en el qual descobreixen i practiquen generalment més d'un esport, abans de decantar-se o no per dedicar-se a un en concret.

A continuació, doncs, exposarem les dades (% de nins i nines que practiquen diversos esports) de l'estudi fet el 2001 i el que s'ha realitzat aquest any, tenint en compte les diferències quantitatives dels dos estudis explicades anteriorment.

Esports més practicats a Mallorca (2001)

Esport	Nins	Nines
Futbol	65,5%	15,7%
Bàsquet	24%	30,2%
Natació	18,9%	28%
Tennis	18,6%	16,3%
Gimnàstica	8%	21,4%
Volei	8,7%	12,6%

Esports més practicats a Mallorca (2016)

Esport	Nins	Nines
Futbol	30,3%	3,5%
Bàsquet	10,29%	8,7%
Natació	10,97%	14,35%
Tennis	8%	3,1%
Gimnàstica	2%	9,22%
Volei	8%	3,1%

D'altra banda, cal dir que segons Fernández, E. (2007), les hores d'educació física són per a moltes nines el seu principal moment de desenvolupament d'activitat física. A més, pel que fa a la participació en les activitats esportives extraescolars que ofereixen els centres educatius, només una cinquena part de les nines afirma que hi participa.

Seguint amb el mateix autor, la percepció que tenen els nins i les nines sobre les desigualtats de gènere no és elevada, no obstant, els nins ho aprecien més que les nines. Aquests estan d'acord que el professorat no tracta de la mateixa forma les nines que els nins i que ells són qui tenen millors notes de l'assignatura.

A més, s'han analitzat els continguts més inclosos a les unitats didàctiques dels mestres i de les mestres. Elles incorporen pràctiques de resistència, força, llançaments, activitats rítmiques, cuidat corporal i relaxació i ells, flexibilitat, percepció espacial, salts, equilibri, dramatització i hàbits perjudicials per la salut. Podem observar, per tant, que les professores continuen treballant en major mesura continguts tipificats com a "femenins" com les activitats rítmiques però, alhora, n'han inclòs d'altres "tipificades" com a masculines com pot ser la força.

Per acabar, cal dir que segons Pacheco, C. (2004), el personal d'educació física atribueix les diferències de rendiment entre nins i nines a les diferències biològiques. Així doncs, veiem la necessitat de tractar el tema i conscienciar el professorat d'aquesta àrea de què aquestes diferències són en major mesura degudes a qüestions socials, psicològiques i/o culturals.

4.2. Diferències i similituds entre el sexe i el gènere masculí i el femení

4.2.1. Perspectiva fisiològica

Segons Wells,C. (1992), les dones, generalment, tenen un cos més petit i lleuger i una menor massa corporal magra. En conseqüència, en les dones és menor el consum màxim d'oxigen en termes absoluts.

Seguint amb Wells,C. (1992), són pocs els estudis que han mostrat diferències sexuals significatives en el consum màxim d'oxigen fins als 12 anys d'edat. A partir d'aquesta edat, el ritme de millora del VO₂ màx. de les nines disminueix coincidint amb el seu menor desenvolupament de la massa corporal magra i de la major disposició de teixit adipós. És a dir, no disminueix directament pel fet de ser nin o nina sinó pel pes corporal i la massa muscular activa.

En termes de rendiment cardíac, cal dir que existeix una diferència del 30% entre els sexes. Els homes són capaços de desenvolupar un rendiment cardíac màxim més elevat degut al major volum del seu cor i el major volum sistòlic. Wells, C. (1992), analitza els resultats de nombrosos estudis fets referents al metabolisme femení i masculí i conclou que les dones tenen una capacitat aeròbica màxima i força muscular absolutes més baixes que els homes degut a les diferències de pes corporal i la massa muscular magra. A més, destaca que les diferències fisiològiques entre esportistes femenins i masculins ben entrenats en un mateix esport són notablement menors que dins la població general, fet que demostra que gran part de les variacions que hi pugui haver entre homes i dones es deuen a variacions de comportament entre ambdós sexes.

Ocorre el mateix amb la grassa corporal, la qual varia segons el nivell d'activitat física. Els estudis fets demostren que la diferència en el percentatge de greix corporal és generalment menor entre homes i dones que practiquen un mateix esport que entre homes i dones de la població en general.

D'altra banda, quan a les habilitats físiques bàsiques, cal destacar que les diferències en força muscular són degudes en major mesura a les diferències en massa muscular. Els nombrosos estudis destaquen que en les parts superiors del cos es donen majors diferències entre els sexes que les que es produeixen a les parts inferiors.

Tot i que els resultats dels tests de condició física continuen demostrant que els nins superen a les nines en tots els aspectes excepte flexibilitat i que aquestes diferències ja existeixen en edats primerenques, hi ha evidències que demostren que les diferències de capacitat estan més relacionades amb els factors socials que no pas amb les diferències biològiques. De fet, segons Wells,C. (1992), les proporcions dels resultats entre els sexes són inferiors al 10% i segueixen disminuint. Això implica que les oportunitats de participació des d'edats primerenques i la disponibilitat d'entrenadors experts juguen un paper fonamental quan a les diferències sexuals presents en el rendiment esportiu.

Per acabar, seguint amb Wells,C. (1992), cal dir que les diferències sexuals notables en el rendiment esportiu degut a les estructures del cos abans de l'adolescència són pràcticament inexistent. Un cop s'arriba a la maduresa, l'estatura mitjana de la dona és 12,7 cm. més baixa que l'home, té un pes total entre 13,8 i 18,5 kg. inferior i té un 10% més de greix corporal que l'home. L'home té les espatlles més amples, els malucs més estrets i un perímetre pectoral major. Les diferències sexuals a l'etapa adulta són degudes a que els nens creixen durant un període de temps més prolongat que les nines.

No obstant això, i seguint amb la mateixa autora, no s'ha determinat la mesura en què aquestes diferències són vertaderament biològiques o genètiques. Possiblement, els factors culturals o ambientals tenen gran importància. Hi ha evidències que indiquen que l'estil de vida sedentari adquirit per la dona, de mitjana, després de la pubertat contribueixen sense cap dubte a l'excés d'adipositat.

4.2.2. Perspectiva psicològica

Són nombrosos els estudis que s'han fet en relació a les diferències psicològiques que hi pugui haver entre els homes i les dones. No obstant, se'n poden trobar menys sobre les diferències abans dels dotze anys, ja que la majoria d'autors afirmen que aquestes desigualtats apareixen a partir de l'adolescència.

Segons Fernández, P., Ramos, N. i Extremera, N. (2001), els estudis demostren que els nins i nines tenen símptomes depressius pràcticament iguals. No obstant, a partir dels 13 anys, les adolescents afirmen tenir major nombre de pensaments negatius que els adolescents. Tot i així, aquests mateixos autors exposen que les adolescents són més obertes a l'hora de contar els seus problemes que els adolescents, fet que podria estar relacionat, per tant, amb el major nombre de pensaments negatius que afirmen tenir elles.

Aquest major nombre de símptomes depressius per part d'elles també pot ser entès si tenim en compte que, segons Sánchez, R., Retana, B. i Carrasco, E. (2008), les dones són lleugerament "millors" a l'hora de presentar les seves emocions de tristesa. Aquests autors, exposen també que l'expressió de la tristesa en els homes és menor ja que socialment encara es veu com a "indigne per ells". Així, aquesta diferència psicològica seria, en gran part, deguda a aquesta idea social que tenim encara avui dia.

En contradicció, Garaigordobil, M., Aliri, J. i Fontaneda, I. (2009), conclouen en el seu estudi que no hi ha diferències en l'autoestima i la felicitat entre homes i dones sinó que la diferència és que les dones tenen puntuacions superiors en neuroticisme i els homes en psicoticisme. Entenem neuroticisme com a inestabilitat i psicoticisme com a aquelles conductes impulsives, agressives i de baixa empatia.

Una altra diferència destacada és la que esmenta Baron, S. (2005). Explica que la sistematització (capacitat per analitzar, explorar i construir un sistema) espontània és millor en els homes que en les dones i que la capacitat d'empatia és millor en les dones. Deixa clar, però, que això no significa que un sexe sigui més intel·ligent emocionalment que l'altre.

Com veiem, en major o menor mesura, els estudis fets demostren que sí que hi ha diferències psicològiques entre els homes i les dones. No obstant, cal que tinguem en compte que en moltes dissimilituds, la socialització juga també un paper molt important, el qual explicaré a continuació.

4.2.3. Perspectiva social

Partint de la meva experiència, puc afirmar que encara són moltes les conductes que diferencien els homes i les dones des d'un punt de vista social.

Exemples que ho evidencien són, per exemple, que durant els meus anys de carrera esportiva en gimnàstica artística he tingut només un entrenador i vuit entrenadores. A més, als estudis del batxillerat científic, hi havia molts més al·lots que al·lotes a les classes de ciències tecnològiques i moltes més al·lotes a ciències de la salut. També, en arribar a la Universitat, al grau d'Educació Primària hi havia majoria de noies. No obstant, a l'especialitat d'Educació Física, hi ha més homes (32 homes i 28 dones) .

Aquestes desigualtats es poden corroborar amb les dades proporcionades pel centre d'estudis d'opinió de la Generalitat de Catalunya (2009). Aquest centre afirma que el 54,5% de les persones pensen que les desigualtats que existeixen entre homes i dones a Catalunya són molt grans. A més, els estudis exposen que, en general, les persones enquestades confiarien més en una dona que en un home per ser mestra d'escola, pediatre o infermera i que confiarien més en els homes que en les dones en feines com cirurgià, president de govern o conductor d'autobús.

A més, segons l' Institut Basc d'Estadística (2012), les dades demostren que les tasques domèstiques les realitzen en major nombre les dones que els homes: compra d'aliments (372.000 dones i 352.000 homes), preparació de menjars (335.600 dones i 309.600 homes), preparació de roba (327.700 dones i 221.000 homes) i cura dels nens (116.900 dones i 112.300 homes).

Veiem que són molt grans les diferències en conductes socials entre homes i dones. Aquesta ideologia i aquestes conductes són, clarament, les que fan que avui dia segueixi havent un elevat sexisme a la nostra societat.

4.3. Estereotips de gènere

Qualsevol tipus d'estereotip provoca la sobreestimació de la uniformitat. És a dir, els estereotips de gènere, fan que tots i cada un dels homes siguin vistos com és vist el grup dels homes (forts, agressius, dominants...) i que totes i cada una de les dones siguin vistes com és vist el grup de les dones (fràgils, sensibles, dependents...). No obstant, malgrat els estereotips de gènere deixin molt que desitjar en el seu intent de reflectir com són realment els homes i les dones, sí reflecteixen els rols que els grups duen a terme a la societat en general.

Des del punt de vista social, són molts els estereotips que ja influeixen directament a la infantesa.

Els infants, durant la seva infància, reben l'aprovació social quan realitzen activitats "pròpies" del seu sexe, i se'ls corregeix en les seves preferències quan aquestes no coincideixen amb els estereotips tradicionals. D'aquesta manera, els infants interioritzen les conductes pròpies del seu gènere i comencen a tenir consciència del concepte de gènere (Martínez i Vélez, 2008).

Molts pares i mares, des de que neixen els infants, compren la roba de color rosa si és una nina i de color blau si és un nin. Personalment, aquest estereotip és un dels estereotips sexistes que més influeixen als infants i els donen a entendre que nins i nines són completament diferents.

A més, a l'hora de jugar, els videojocs són un exemple sociocultural de com una juguina té una funció diferent per a cada sexe. Els videojocs d'acció es dirigeixen als nins i els videojocs relacionats amb la moda es dirigeixen a les nines.

D'altra banda, m'agradaria destacar que un dels àmbits on hi apareixen molts d'aquests estereotips de gènere és en la publicitat. Segons el Doctor en Publicitat Manuel Garrido (2007), "*la publicidad cumple su función comercial al mismo tiempo que refuerza estereotipos, ofrece modelos de familia o propone modas sociales*". Veiem, doncs, que la publicitat utilitza aquests estereotips i models de família per complir el seu objectiu publicitari: incrementar les ventes.

A l'àmbit esportiu, trobem també estereotips com els següents: “els nins tenen més força”, “la dansa és adequada per les nines”, “els esports de lluita són per a nins”, etc. Aquests estereotips fan que s'assignin rols de gènere a l'activitat física i a l'esport. Es segueix vinculant als nois a les activitats que requereixen força, resistència o que són més agressives i de risc i a les nines les que són d'expressió, elasticitat i coordinació (Blández, 2007).

Devís, J., Fuentes, A. y Sparkes, C. (2005) expliquen que la influència dels estereotips esportius a la nostra societat és directa a les classes d'educació física, ja que consideren que hi ha una transferència directa dels esports de la nostra societat a les classes d'educació física. Així, proposen algun tipus d'orientació o d'exemples per als mestres que puguin ajudar-los a replantejar el seu ensenyament.

4.4. Societat limitant

L'associació CoeducAcció és una associació barcelonina sense ànim de lucre que es constituí el 2010 i que treballa per a la transformació educativa amb perspectiva de gènere. Està formada per professionals amb una ampla experiència en coordinació de projectes, formació de professorat, gestió de polítiques educatives i teorització sociològica de la coeducació.

Marina Subirats, en el vídeo "*L'escola del demà: una experiència de coeducació a bressol (2014)*" de l'associació CoeducAcció explica que els infants reben, per part de la cultura, informació que els diu que han de fer una cosa o l'altra segons el sexe. Explica que és important començar a no donar informació sexista el més aviat possible ja que si esperem a que tinguin 10 o 12 anys, serà molt difícil esborrar aquelles idees ja construïdes en els infants.

Com hem explicat al llarg del treball, els límits de la genètica no els coneixem. És evident que hi ha unes diferències biològiques que estan clares quan neixen nins i nines. No obstant, la majoria de comportaments són apresos. Subirats explica que assignar comportament segons el sexe no és més que una forma de limitar les possibilitats dels infants; no els deixem desenvolupar-se en totes les seves possibilitats sinó que els marquem uns límits.

Tomé, A. (2015), que també forma part de l'associació CoeducAcció, explica que des de l'associació el que s'intenta és retornar allò que no s'ha permès potenciar als nins i nines anteriorment. Així, observen quines habilitats manquen en un sexe i en l'altre i el que fan és proporcionar als infants més temps per promoure aquestes habilitats. Per exemple, s'han fet activitats de cura dels altres amb els nins i activitats que promouen la decisió motriu amb les nines.

Per tal d'evitar que els educadors limitin les possibilitats dels infants, Tomé, A. i Rifé, J. (2006) expliquen que el que s'ha d'aconseguir és desnormalitzar i desnaturalitzar les conductes sexistes. Es necessita dur a terme un procés de sensibilització, de prendre consciència de la necessitat de repensar el paper de l'escola, del professorat i del que

pretenem ensenyar. Necessitem marcar pautes de convivència que no reproduïxin les desigualtats per raó de sexe ni cap altre tipus de discriminació.

L'única forma de fer desaparèixer el sexisme a les escoles, implica els següents aspectes (Tomé,A. i Rifé,J., 2006):

- Posar-se d'acord en què entenem per sexisme.
- Descobrir en quines formes s'exerceix la violència.
- Saber en quins llocs escolars són més freqüents aquestes conductes.
- Identificar el perfil de l'alumnat que exerceix dita violència.
- Conseqüències que tenen per les persones que exerceixen la violència i per les que la sofreixen.
- Temps que dediquem a aquest tema en el centre escolar.
- Investigar quines estratègies té el centre per fer desaparèixer les relacions violentes.

4.5. Importància de tractar aquest tema a l'àrea d'educació física

Com hem vist anteriorment, el sexisme present al món de l'esport afecta directament a l'àrea d'educació física pel fet d'haver-hi encara, una forta transferència de l'esport de la nostra societat a les classes d'educació física. És necessari, per tant, replantejar-nos si el concepte d'educació física és conegut tal hi com hauria de ser per part de tota la societat.

És important que a les classes d'educació física es tracti el tema del sexisme, des d'un punt de vista crític i constructiu. L'educació física no ha de relacionar-se amb el model esportiu sexista.

Com s'ha pogut observar, el model esportiu sol identificar-se amb l'ús d'un model androcèntric. Per tant, identificar el model esportiu amb l'educació física suposa una discriminació cap a la dona pel fet de no coincidir amb l'estereotip tradicional femení. Així doncs, si no volem que l'educació física reproduïxi aquests models i rols dominants, hem de replantejar els objectius de manera que es relacionin amb el desenvolupament de la personalitat, la promoció de la salut, la millora de la condició biològica, la funció lúdica i social de l'activitat física, etc.

Personalment, malgrat les lleis educatives i el currículum contemplin una igualtat de gènere formal, existeixen diferents experiències i condicions culturals i socials que fan que hi hagi un tractament diferent per nens que per nines.

En conclusió, la reproducció actual dels models esportius sexistes a les classes d'educació física fa necessari que aquesta àrea superi les manifestacions de caràcter discriminatori per raó de sexe. Com hem vist al llarg del treball, són nombroses les lleis que vetllen per la igualtat de gènere però no obstant això, el sexisme es manté de forma inconscient en tots els àmbits de la nostra societat. Des de l'àrea d'educació física, per tant, hem de vèncer aquesta reproducció i aconseguir que l'educació física no sigui entesa com una classe d'esport.

4.6. Conclusions

Després de realitzar una recerca bibliogràfica sobre el sexisme a la nostra societat i en concret, a l'àrea d'educació física, destacaria les següents conclusions:

Quan a la perspectiva històrica des d'un punt de vista social i educatiu, cal dir que són nombroses les lleis en contra de la discriminació de gènere. No obstant, aquestes no són suficients ja que, a la nostra societat i al món de l'educació segueix havent-hi infinites situacions discriminatòries per raó de sexe, que afecten tant a dones com a homes de la nostra societat. Així doncs, aquestes lleis són imprescindibles però no suficients si no hi ha, per part de tota la societat i tota la comunitat educativa, una forta conscienciació i actuació en relació al sexisme. Totes les institucions han d'actuar alhora si es pretén eradicar el sexisme en la seva totalitat.

En relació a la perspectiva històrica de l'àmbit esportiu, cal dir que, des de l'antiguitat, sofrim un fort menyspreu cap a la capacitat esportiva de les dones. Tot i que hem avançat en aquest sentit, l'esport femení segueix sent menys valorat socialment que l'esport masculí i hi segueix havent modalitats esportives només per a homes i molt poques modalitats que siguin mixtes.

Aquest model esportiu sexista afecta, en conseqüència, a les classes d'educació física. Com s'ha explicat anteriorment, a l'àrea d'educació física trobem certes conductes sexistes per part dels mestres i les mestres que encara infravaloren la capacitat esportiva de les nines respecte la dels nins així com també, treballen més uns tipus de continguts i unitats didàctiques molt propers als "tipificats" per a nines i nins. A més a més, encara es té un concepte de l'àrea d'educació física totalment erroni, ja que es parteix de l'esport de la nostra societat com a punt de referència. Des del moment que acceptem l'esport sexista de la nostra societat i el transferim a les classes d'educació física, estem sent sexistes amb els/les nostres alumnes.

D'altra banda, després d'analitzar les diferències fisiològiques, psicològiques i socials, penso que un dels problemes de la nostra societat és que encara partim de les desigualtats per crear igualtat. És a dir, si són moltes més les similituds que les diferències entre homes i

dones i si no són inferiors les diferències entre persones del mateix sexe que les que pugui haver-hi entre homes i dones, per què es segueixen utilitzant les dissimilituds per justificar les conductes sexistes?

És clar que hi ha diferències fisiològiques, socials i psicològiques entre les dones i els homes. De fet, així ho demostren els estudis fets en aquest aspecte. No obstant, a més d'usar aquestes diferències per justificar el sexisme, es justifica dient que aquestes diferències són biològiques i innates. Com hem vist, les diferències poden ser atribuïdes a diferències biològiques però, en gran mesura, són degudes també a factors socials i culturals que el que fan és convertir aquestes diferències en discriminació.

En relació als estereotips de gènere, destacaria que aquests afecten als infants des del seu naixement i els fan pensar que nins i nines són diferents completament. Així doncs, necessitem fer un canvi cultural per tractar de desfer els models de gènere que tenim actualment i que han quedat completament antiquats.

A més, ens trobem amb el problema que els nins i les nines, des de els primers anys de vida, ja rebutgen segons quins tipus d'activitats dient que "són de nines o de nins". També, molts de nens, diuen amb menyspreu que no poden fer certes activitats ja que són activitats per nenes.

Així doncs, per aconseguir eliminar tots els estereotips i comportaments sexistes a l'educació, ens queda un llarg camí per recórrer dins d'un país que encara té més de vuitanta escoles d'educació diferenciada que, personalment, fomenten el sexisme en nins i nines i reforcen els estereotips de gènere.

El treball a fer per part de les escoles és, per tant, desfer aquests models i fer que nins i nines puguin tenir una part de capacitat, per exemple, de lluita i una part, per exemple, d'empatia. Si seguim dient als alumnes que no plorin, que no s'emocionin, i a les alumnes, que mostrin sempre una actitud dòcil, el que estem fent és mutilar gran part de les seves possibilitats i capacitats.

Centrant-nos a l'àrea d'educació física, puc concloure que el principal problema que ens trobem i sobre el qual hem de fer feina, és la transferència directa que hi ha dels esports

de la nostra societat a les classes d'educació física. Gran part de la nostra societat accepta totalment els models femenins i masculins de les diferents modalitat esportives i pensa que els nins i les nines han de ser educats en relació a aquests models.

Veiem que encara són moltes les persones que entenen la classe d'educació física com una classe d'esport. En conseqüència, els models esportius sexistes presents a la nostra societat es reproduïxen a moltes de les classes d'educació física.,.

Personalment, hauríem d'educar i ensenyar valors en aquest aspecte. És clar que les persones tenim diferències que ens fan únics, però tenim encara més aspectes comuns que ens fan iguals i això, és el que hauríem d'ensenyar.

Sota el meu criteri, per avançar en aquesta direcció i eliminar aquests estereotips, la família i l'escola han d'educar de la mà. Ens hem d'implicar des de tots els sectors de la nostra societat per aconseguir aquest canvi.

En conclusió, doncs, podem afirmar que el canvi és possible, encara que és un procés complex i lent ja que estem posant en qüestió aspectes de la vida política, de la nostra cultura i de les formes personals en les quals s'han construït els models d'home i dona. Per començar aquest procés de canvi, presentaré a continuació, una proposta d'intervenció que tracti d'eradicar aquesta transferència dels models esportius sexistes a les classes d'educació física.

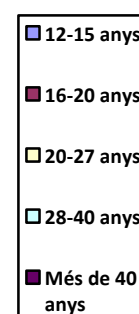
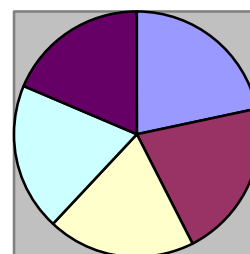
5. Marc empíric

L'elaboració del marc consisteix en fer una recollida de dades (qüestionaris) i una posterior anàlisi d'aquestes.

5.1. Mostra

La mostra estudiada està formada per un total de 92 persones entre majors de 12 anys. El 50% d'aquesta mostra són dones i el 50% són homes. A continuació, podem veure el percentatge de persones que trobem dins cada un dels marges d'edat estudiats:

Edat (anys)	Freqüència	%
12-15	20	21,74
16-20	19	20,65
20-27	18	19,57
28-40	18	19,57
+40	17	18,48
Total freqüències	92	100,00

5.2. Material

a) Qüestionari:

D'acord amb la formulació de les preguntes, s'ha optat per un qüestionari estructurat. Les preguntes i les alternatives de resposta estan determinades i organitzades, és a dir, l'entrevistadora ha de fer les preguntes tal com estan escrites, amb el mateix ordre i les mateixes opcions de respostes.

Al qüestionari hi trobem els següents tipus de preguntes (Mestre, 2005):

- **Preguntes de classificació:** aquest tipus de preguntes fan referència a les característiques personals dels enquestats (sexe i edat) que s'utilitzen per a la seva classificació.
- **Preguntes tancades dicotòmiques amb només dues respostes possibles: "sí" o "no":** aquest tipus de preguntes no donen llibertat a l'enquestat i aquest es veu obligat a escollir entre una de les dues opcions.
- **Escala intervàlica:** presenta una ordenació i les distàncies entre els valors o intervals de l'escala són iguals (1 = totalment d'acord; 2 = d'acord; 3 = en desacord; 4 = totalment en

desacord) . Al programa Dyane aquesta pregunta és mesura concretament mitjançant una escala de Likert de quatre punts.

b) Programa informàtic Dyane:

Dyane (Disseny i Anàlisi d'Enquestes) és un programa informàtic que serveix per dissenyar les enquestes i analitzar les dades de la investigació realitzada. El programa permet fer l'anàlisi de les investigacions de la mostra.

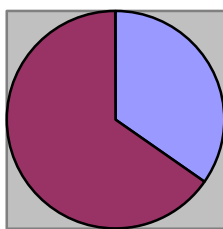
5.3. Metodologia

S'ha optat per aquest mètode ja que es desitjava aprofundir en els coneixements i opinions que la població té en relació al sexisme. Per fer-ho, en primer lloc, es va elaborar un primer qüestionari provisional i aquest va ser revisat per part de Victòria Ferrer (catedràtica d'universitat de psicologia del gènere). Després, el qüestionari va ser revisat pel tutor del TFG: Pere Palou. Finalment, un cop elaborat, es va passar el qüestionari a un total de 92 persones i es va dur a terme l'anàlisi de les dades mitjançant el programa Dyane.

5.4. Resultats i interpretacions dels qüestionaris

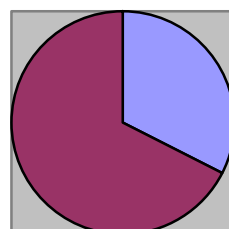
Veure qüestionari i taules de dades (annexes)

a) Gràfics (tabulació simple) de les variables estudiades:

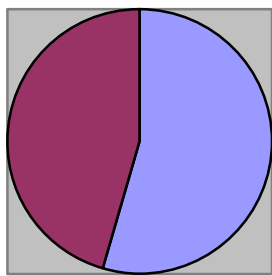
■ Sí
■ No

Creus que hi ha alguna activitat o joc d'educació física especialment apropiada per a nins?

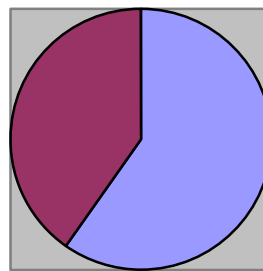
■ Sí
■ No

Creus que hi ha alguna activitat o joc d'educació física especialment apropiada per a nines?

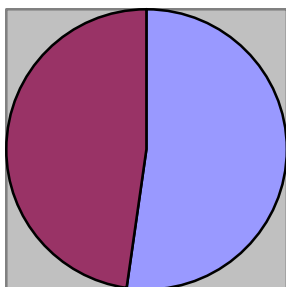
■ Sí
■ No

Creus que hi ha diferències fisiològiques que fan que elegeixin un tipus de joc o un altre?

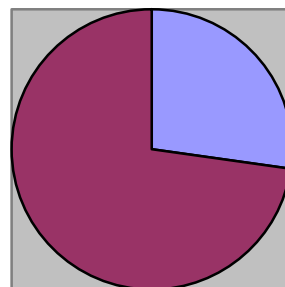
■ Sí
■ No

Creus que hi ha d'haver una transferència directa dels esports de la nostra societat a les classes d'educació física?

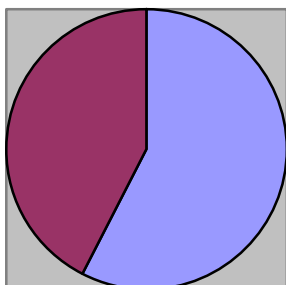
■ Sí
■ No

Creus que els infants, des dels primers anys de vida, prefereixen un tipus de joc o un altre segons si són nin o nina?

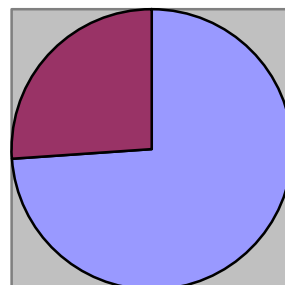
■ Sí
■ No

Penses que els nins tenen un major talent psicomotor que les nines?

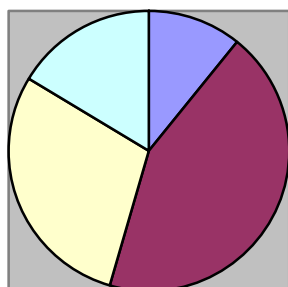
■ Sí
■ No

Creus que sempre s'ha d'avaluar de la mateixa forma als nins que a les nines?

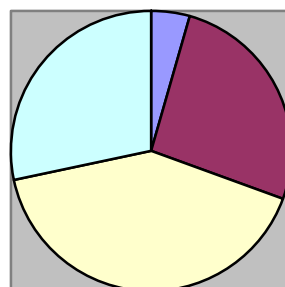
■ Sí
■ No

Penses que sempre és millor que els jocs d'equip siguin mixtes?

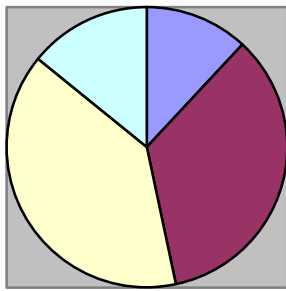
■ Tot. D'acord
■ D'acord
■ Desacord
■ Tot. Desacord

Els nins tenen més força i les nines més elasticitat.

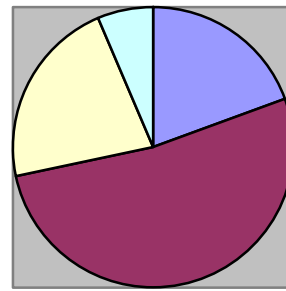

■ Tot. D'acord
■ D'acord
■ Desacord
■ Tot. Desacord

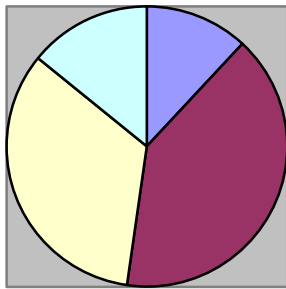
L'esgrima és un esport especialment apropiat per nins i la gimnàstica rítmica per nines.

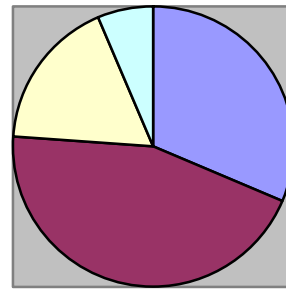
Les diferències fisiològiques entre nins i nines són la causa de les seves desiguals conductes.

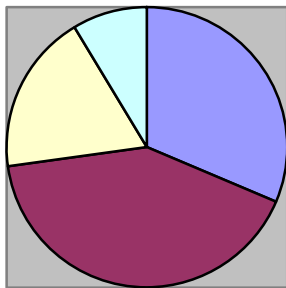
L'organització esportiva de la nostra societat limita les possibilitats de nins i nines.

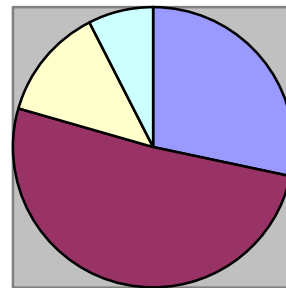
Les nines es senten inferiors als nins en qüestions motrius.

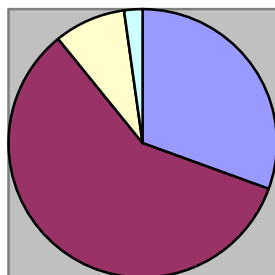
Els nins es senten superiors a les nines en qüestions motrius.

A l'àrea d'educació física s'ha d'intentar treballar les modalitats esportives presents a la nostra societat.

Els estereotips de gènere presents a l'esport són deguts al tipus d'educació que rebem.

Els estereotips de gènere presents a la nostra societat són deguts a la informació que es dona als mitjans de comunicació.

b) Resultats de les variables estudiades:

- Variable 3: Creus que hi ha alguna activitat o joc d'educació física especialment apropiada per a nins?

El 34,78% dels enquestats opina que sí. Dels que afirmen que sí, un 59,28% són dones i la resta són homes. En relació a les edats, cal destacar que el 40,63% de les persones que han expressat que sí, tenen entre 12 i 15 anys.

- Variable 4: Creus que hi ha alguna activitat o joc d'educació física especialment apropiada per a nines?

El 32,61% opina que sí que n'hi ha. En aquest cas, no hi ha diferències significatives entre l'opinió d'homes i dones. Tampoc trobem diferències significatives segon l'edat.

- Variable 5: Creus que hi ha diferències fisiològiques entre nins i nines que fan que elegeixin un tipus de joc o un altre?

Més de la meitat (54,35%) creu que sí. Cal destacar que dels enquestats que opinen que sí un 58% són dones i dels que opinen que no un 59,52% són homes. Destaquem que un 30,95% dels que opinen que no, tenen entre 12 i 15 anys.

- Variable 6: Creus que hi ha d'haver una transferència directa dels esports de la nostra societat a les classes d'educació física?

Només el 40,22% opina que no hi ha d'haver una transferència directa. Pràcticament opinen el mateix homes i dones. En relació a l'edat, tampoc trobem diferències significatives.

- Variable 7: Creus que els infants, des dels primers anys de vida, prefereixen un tipus de joc o un altre segons si són nins o nines?

El 52,17% pensa que sí i el 47,83%, que no. Dels que opinen que sí, un 56,25% són dones. En relació a les edats, destaquem que el 34,09% dels que opinen que no són els més joves dels enquestats (entre 12 i 15 anys).

- Variable 8: Penses que els nins tenen un major talent psicomotor que les nines degut a la seva fisiologia?

El 27,17% dels enquestats afirma que sí. Dels que han contestat que sí, un 60% són homes.

- Variable 9: Creus que sempre s'ha d'avaluar de la mateixa forma als nins que a les nines?

El 57,61% dels enquestat opina que sí i el 42,39% opina que no. No trobem diferències significatives quan al sexe dels enquestats. El que sí destaquem és que dels que pensen que sí, un 30,19% tenen entre 12 i 15 anys i, dels que opinen que no, només un 10,26% té entre 12 i 15 anys.

- Variable 10: Penses que sempre és millor que els jocs d'equip siguin mixtes?

El 73,91% opina que sí. Destaquem que dels enquestats que pensen que no, un 70,83% són homes i dels que pensen que sí, un 57,35% són dones.

- Variable 11: Els nins tenen més força i les nines tenen més elasticitat.

El 54,35% està d'acord o totalment d'acord. Els que més mostren estar totalment d'acord (un 50%) són els enquestats que tenen entre 12 i 15 anys.

- Variable 12: L'esgrima és un esport especialment apropiat per nins i la gimnàstica rítmica per nines.

Només el 4,35% dels enquestats es manifesta totalment d'acord. El 69,56% dels enquestat està en desacord o totalment en desacord. No hi ha diferències significatives entre l'opinió d'homes i dones. No obstant, ens crida molt l'atenció que un 75% dels que estan totalment d'acord, tenen entre 12 i 15 anys.

- Variable 13: Les diferències fisiològiques entre nins i nines són la causa de les seves desiguals conductes.

El 46,74% dels enquestats està d'acord o totalment d'acord en què les desiguals conductes es deuen a diferències fisiològiques. Dels que estan totalment d'acord (11,96%) un 75% té entre 12 i 15 anys. No trobem diferències significatives pel que fa al sexe dels enquestats.

- Variable 14: L'organització esportiva de la nostra societat limita les possibilitats dels nins i les nines.

Un 71,74% dels enquestats pensa que la nostra societat limita les possibilitats dels nins i les nines. No hi ha diferències significatives respecte l'edat i el sexe.

- Variable 15: Les nines es senten inferiors als nins en qüestions motrius.

El 52,18% dels enquestats està d'acord o totalment d'acord. No hi ha diferències significatives respecte l'edat i el sexe.

- Variable 16: Els nins es senten superiors a les nines en qüestions motrius.

El 76,09% dels enquestats està d'acord o totalment d'acord. No hi ha diferències significatives respecte el sexe. Respecte l'edat, destaquem que dels que estan totalment desacord, un 66,66% es troba entre aquests marges d'edat: (28-40) i (+40).

- Variable 17: A l'àrea d'educació física s'han d'intentar treballar les modalitats esportives presents a la nostra societat.

El 72,82% es manifesta d'acord o totalment d'acord. No hi ha diferències significatives respecte l'edat i el sexe.

- Variable 18: Els estereotips de gènere presents a l'esport són deguts al tipus d'educació que rebem.

El 79,34% dels enquestats pensa que sí que són deguts al tipus d'educació que rebem. Trobem diferències entre els enquestats entre 12 i 15 anys i la resta. Dels que tenen entre 12 i 15 anys, només un 7,69% està totalment d'acord i un 71,43% està totalment en desacord.

- Variable 19: Els estereotips de gènere presents a l'esport són deguts a la informació que es dona als mitjans de comunicació.

El 89,13% pensa que sí que es deuen als mitjans de comunicació. Destaquem que dels restants que opinen que no, un 81,25% són dones.

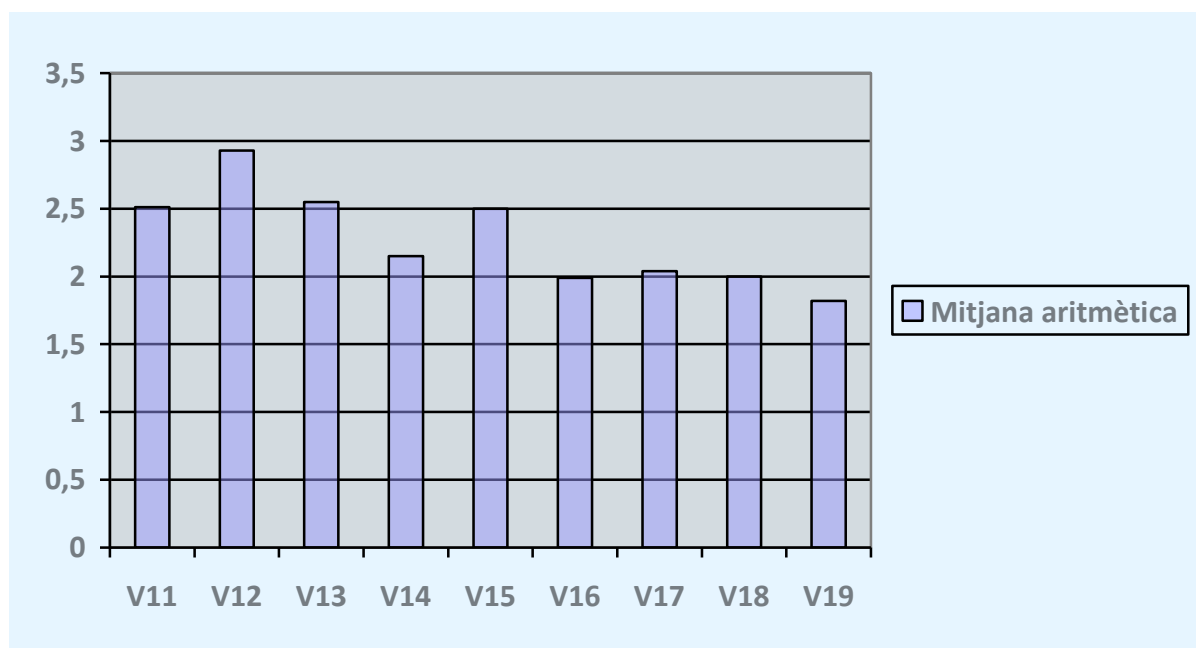
c) Mitjana aritmètica dels resultats de les variables quantitatives:

Com s'ha explicat abans, al qüestionari trobem variables estudiades mitjançant una escala intervàlica. Aquestes són totes les variables a partir de la variable 11. L'escala intervàlica utilitzada ha estat la següent: 1 "totalment d'acord", 2 "d'acord", 3 "en desacord" i 4 "totalment en desacord".

Taula i gràfic de mitjanes aritmètiques:

*De 1 a 4: 1 “totalment d’acord”, 2 “d’acord”, 3 “en desacord” i 4 “totalment en desacord”

VARIABLE	MITJANA ARITMÈTICA (*)
<i>V11: Els nins tenen més força i les nines tenen més elasticitat.</i>	2,5109
<i>V12: L'esgrima és un esport especialment apropiat per nins i la gimnàstica rítmica per nines.</i>	2,9348
<i>V13: Les diferències fisiològiques entre nins i nines són la causa de les seves desiguals conductes.</i>	2,5543
<i>V14: L'organització esportiva de la nostra societat limita les possibilitats dels nins i nines.</i>	2,1522
<i>V15: Les nines es senten inferiors als nins en qüestions motrius.</i>	2,5000
<i>V16: Els nins es senten superiors a les nines en qüestions motrius.</i>	1,9891
<i>V17: A l'àrea d'educació física s'han d'intentar treballar les modalitats esportives presents a la nostra societat.</i>	2,0435
<i>V18: Els estereotips de gènere presents a l'esport son deguts al tipus d'educació que rebem.</i>	2,0000
<i>V19: Els estereotips de gènere presents a l'esport són deguts a la informació que es dona als mitjans de comunicació.</i>	1,8261

d) Conclusions

Després d'analitzar els resultats de les enquestes podem concloure, en primer lloc, que els que més prejudicis sexistes tenen són els més petits (entre 12 i 15 anys). Els més grans dels enquestats, no mostren tants prejudicis a les enquestes.

No obstant això, sabem que són els grans els que eduquen als infants i els que exerceixen una forta influència sobre ells. Com explica Subirats, M. (2014), els nins i nines reflecteixen els valors i les idees que els seus pares i la seva cultura els inculquen. Aquest fet demostra que tal vegada ens trobem adults que contesten una cosa o l'altra segons el que està ben vist socialment. Tenen entès allò que està considerat com a correcta a la societat actual però a casa no ho apliquen.

El que sí que està clar, per tant, és que els més petits dels enquestats (entre 12 i 15 anys) tenen molts prejudicis. Així doncs, veiem que els nins/es tenen inculcats missatges sexistes i una visió de l'home i de la dona totalment estereotipada. Aquesta visió és el que després els nins/es transformaran en violència, menyspreu respecte la capacitat de les dones, etc.

A més, ens crida molt l'atenció que el 70,09% dels enquestats pensen que els nins es senten superiors a les nines (variable 16). La mitjana aritmètica dels valors d'aquesta variable és 1,9891. Per tant, podem comprovar que generalment els enquestats estan d'acord en que és així. Així doncs, veiem que la societat (en aquest cas una petita mostra) és conscient del menyspreu que es té cap al sexe femení.

Cal dir, que és molt gran la importància que donen els enquestats a la influència dels mitjans de comunicació. Pràcticament el 90% dels enquestats els culpa directament de la transmissió d'estereotips. Garrido, M. (2007) afirma també que és així dient que la publicitat és plena d'estereotips que s'utilitzen com a estratègia de venda. Tenint en compte que avui dia els mitjans de comunicació formen, cada cop més, gran part de les nostres vides, hem de replantejar-nos com que podem fer per millorar en aquest sentit.

D'altra banda, destaquem també que quasi el 80% dels enquestats pensa que els estereotips de gènere a l'esport són deguts a l'educació que rebem, fet que també ho afirma

Subirats, M. (2007). D'aquests, només el 7,69% tenen entre 12 i 15 anys. Això ens demostra que els nins/es no són conscients d'allò que ens inculca l'educació, mentre que els adults sí que ho són. En aquest àmbit, és en el que nosaltres com a educadors hem d'intervenir.

Quan a les diferències entre homes i dones, cal destacar que en general no s'ha observat una gran diferència entre les seves opinions. No obstant, sí que hi ha certes variants en les quals trobem diferències significatives. Una d'elles és la variable 3 "Creus que hi ha alguna activitat o joc d'educació física especialment apropiada per a nins?". Dels enquestats que responen que sí a aquesta pregunta, quasi el 60% són dones. Això ens demostra que són les dones les que veuen segons quines activitats com a no apropiades per a elles, és a dir, tenen inculcats certs estereotips sexistes.

No obstant, no són les dones les qui pensen en major mesura que "els homes tenen un major talent psicomotor que les dones". Dels enquestats que estan d'acord o totalment d'acord, un 80% són homes. No obstant, cal destacar que els enquestats en són conscients d'aquest aspecte ja que el 76,09% pensa que els nins es senten superiors a les nines en qüestions motrius.

D'altra banda, m'agradaria fer especial incís a les variables 6 ("Creus que hi ha d'haver una transferència directa dels esports de la nostra societat a les classes d'educació física?") i 17 ("A l'àrea d'educació física s'han de treballar les modalitats esportives de la nostra societat"):

Respecte la variable 6, destaquem que el 60% dels enquestats pensa que sí que hi ha d'haver una transferència directa dels esports de la societat a les classes d'educació física. Respecte la variable 17, destaquem que més del 70% està d'acord en que a l'àrea d'educació física es treballin les modalitats esportives de la nostra societat.

Si analitzem quins són els objectius de l'àrea d'educació física segons el currículum de les Illes Balears, veiem que en cap moment es parla de treballar els esports de la nostra societat tal hi són, sinó que aquests s'han de conèixer i valorar críticament, practicant-los a partir del joc, que és la principal eina de feina de l'àrea. El que exposa el currículum (objectiu general 8) és que els alumnes han de conèixer "*la diversitat d'activitats físiques, lúdiques i esportives com a elements culturals, mostrant una actitud crítica tant des de la perspectiva de*

participant com la d'espectador". És a dir, és clar que els nostres alumnes han de conèixer les activitats esportives de la nostra societat, però això no implica acceptar i considerar com a adients tots els seus aspectes. Els alumnes han de valorar dites activitats des d'un punt de vista crític, mostrant una actitud de rebuig cap a les actituds sexistes que aquestes puguin tenir.

A més, com s'ha corroborat amb la recerca bibliogràfica feta, l'esport en general és sexista i si transmetem els valors dels esports de la societat a les classes d'educació física, les classes seran també sexistes.

En conclusió, veiem que els més petits tenen molts estereotips sexistes interioritats, que els homes es senten superiors a les dones en qüestions motrius, que tant homes com dones en són conscients i que l'educació, és essencial per combatre els estereotips de gènere.

Per aquest motiu, considerem que és necessari intervenir en aquest aspecte des de l'àmbit educatiu i fer-ho intervenint en edats primerenques, ja que com afirma Subirats, M. (2007), és necessari treballar aquest tema el més prest possible, ja que si esperem a que tinguin 10 o 12 anys, serà molt difícil esborrar les idees i els valors ja inculcats en els infants.

6. Proposta d'intervenció

❖ Introducció i reflexió:

Com a síntesi d'allò que he estudiat, es pot dir que s'han fet molts esforços per analitzar i conèixer el sexisme actual però, no obstant, no hi ha nombroses propostes d'intervenció educativa als centres escolars per avançar en aquest sentit.

Tampoc trobem quasi material que ens ajudi a analitzar el sexisme dins la realitat dels centres educatius. Dels materials fets, destacaria el material per observar i analitzar el sexisme a l'àmbit educatiu de la conselleria d'educació i cultura de Gijón. Aquest document es pot consultar a:

http://www.aulaviolenciadegeneroenlocal.es/consejoscolares/archivos/P_003_atajar_el_sexismo_en_la_practica_educativa.pdf

Com s'ha explicat durant en TFG, és necessari treballar en edats primerenques (el més prest possible) ja que és molt difícil reconstruir les idees ja adquirides. Per tant, la proposta didàctica que es presentarà, tot i ser d'educació primària, hauria d'anar acompanyada d'un increment de les oportunitats i experiències dels nins i nines a l'etapa d'educació infantil. Un exemple de model de pràctica seria el projecte "CoeducAcció" explicat anteriorment.

A més, en vista que els alumnes de primària enquestats mostren molts prejudicis, cal fer-hi amb ells un treball de conscienciació respecte les actituds sexistes, aconseguint, per tant, que en mostrin una actitud crítica i de rebuig.

També, pel fet de ser un tema que afecta a tota la societat en conjunt i tenint en compte que els alumnes reflecteixen allò que els mestres els transmetem, considerem necessari crear un espai de debat per a mestres d'educació física respecte la transmissió de models sexistes a l'escola. Es tracta, doncs, de què els mestres es formin permanentment respecte la transferència del sexisme social i esportiu a les classes d'educació física.

Quan a la proposta d'intervenció, ens centrem en una proposta concreta que es duria a terme a l'etapa d'educació primària, a tots els nivells.

❖ **Objectius de la intervenció:**

Objectiu (alumnat)	Objectiu (a nivell de centre)
Mostrar una actitud crítica vers el sexisme a la nostra societat i en concret, a la diversitat d'activitats físiques i esportives.	Minvar la transferència dels models esportius sexistes a les classes d'educació física.

❖ **Recursos humans i materials:**

Recursos humans	Recursos materials
Mestres de l'escola (de totes les àrees).	Calendari fotogràfic.

❖ **Temporalització:**

L'activitat tindria una durada aproximada de trenta minuts i es realitzaria una vegada a la setmana. Es proposa realitzar aquesta activitat cada setmana a una àrea de coneixement diferent i un cop haver-ho fet a totes, fer el mateix successivament. Es treballarà a totes les àrees ja que, com hem dit, el sexisme és present i afecta a tots els àmbits de la nostra societat.

La primera setmana es duria a terme el dilluns a primera hora, la segona el dilluns a segona hora, la tercera el dilluns a tercera hora, etc. Es faria així successivament per totes les hores lectives de tots els dies de la setmana i després, es tornaria a començar aquest procés cíclic.

❖ **Proposta:**

La proposta d'educació primària és dur a terme un projecte anual en el qual cada setmana els alumnes, juntament amb els mestres, fan una reflexió relacionada amb el sexisme en la diversitat d'activitats físiques i esportives. Es tracta d'analitzar una imatge que ens suggereixi diversos sentiments respecte aquest tema i fer-ne una reflexió.

Així doncs, duem a terme una activitat reflexiva i crítica ja que creiem que els nostres alumnes han de ser capaços d'analitzar la informació que reben constantment per part de la

societat (molta d'aquesta de tipus sexista). És una activitat oberta ja que els nins/es tenen una capacitat reflexiva enorme que moltes vegades supera la dels adults. El mestre/a tindria la funció de guia durant aquesta tasca.

A principi de curs es presentaria als alumnes un calendari setmanal amb una imatge per setmana, a partir de la qual s'hauria de reflexionar. Hi hauria un calendari per a cada cicle de primària amb fotografies distintes i el calendari s'actualitzaria cada curs acadèmic. El mestre, que té la funció de guia, conduiria la reflexió d'una manera o l'altre tenint en compte l'edat dels infants.

A continuació presentarem un seguit d'exemples d'imatges per al calendari setmanal fotogràfic i un exemple de preguntes guia que podria tenir en compte el mestre/a per a conduir la reflexió dels alumnes. El mestre/a hauria d'adequar aquestes preguntes guia a l'edat dels infants.

❖ Exemples d'imatges i preguntes guia (primer cicle):

Imatges	Possibles preguntes guia de la reflexió
	<ul style="list-style-type: none"> - Què veus a aquesta imatge? - Et crida l'atenció alguna cosa? - Per què creus que tot són homes? - Coneixes la selecció femenina de futbol? Per què? - Per què creus que ocorre això? - Què creus que s'hauria de fer davant d'aquesta situació?
	<ul style="list-style-type: none"> - Què hi ha a la següent imatge? - Per què el color blau identifica els nins i el color rosa les nines? - Què et fa pensar això? - Per què creus que ocorre això? - Quina és la teva opinió?
	<ul style="list-style-type: none"> - Quin és aquest esport? - Coneixes algú que el practiqui? Són nins o nines? - Per què passa això? - Creus que tothom podria practicar aquest esport? - Què opines respecte això?

❖ Exemples d'imatges i preguntes guia (segon cicle):

Imatges	Possibles preguntes guia de la reflexió
	<ul style="list-style-type: none"> - Què et sembla aquesta imatge? - Et sembla estrany? - Què opines? - Què faries per millorar aquesta situació actual?
<p>Djokovic se enreda: "Los hombres deberían ganar más que las mujeres en el tenis"</p> <p><small>El jugador serbio se vio envuelto en una polémica machista tras su título en Indian Wells, donde intentó dar su opinión sobre hombres y mujeres en el tenis mundial</small></p> 	<ul style="list-style-type: none"> - Què opines sobre el comentari de Djokovic? - Per què creus que pensa això? - Què opines tu? Per què? - Ho consideres just?
<p>GIMNASIA CASERA</p> <p>Una mujer que tenga que atender a las faenas domésticas con toda regularidad, tiene ocasión de hacer tanta gimnasia como no lo hará nunca, verdaderamente, si trabajase fuera de su casa. Solamente la limpieza y abrillantado de los pavimentos constituye un ejemplo efficacísimo, y si se piensa en los movimientos que son necesarios para quitar el polvo de los sitios altos, limpiar los cristales, sacudir los trajes, se darán cuenta que se realizan tantos movimientos de cultura física que, aun cuando no tienen como finalidad la estética del cuerpo, son igualmente eficacísimos precisamente para este fin.</p> <p><small>[Teresa, revista de la Sección Femenina, marzo de 1961. Reportaje sin firma]</small></p> <p>Revista de la secció femenina, març de 1961</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Quants anys han passat des de la publicació d'aquest escrit? - T'ha sorprès? - Com ho relacionaries amb el sexisme actual? - Per què creus que segueix havent sexisme actualment?

7. Bibliografía

Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado (2016). Madrid: Ministerio de la presidencia. Recuperat de https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2007-5585

Alfaro, E. (2004). El talento psicomotor y las mujeres en el deporte de alto rendimiento. *Revista de Educación*, 335, 127-151. Recuperat de http://www.revistaeducacion.mec.es/re335/re335_11.pdf

Alfaro, E. (2008). Mujer joven y deporte. *Revista de Estudios de Juventud*, 83, 119-139. Recuperat de <http://www.injuve.es/sites/default/files/RJ83-09.pdf>

Astelarra, J. (2005). *Veinte años de políticas de igualdad de oportunidades en España*. Recuperat de <http://www.debatefeminista.com/PDF/Articulos/veinte864.pdf>

Baños, I. (2010). *El efecto Pygmalión en el aula*. Recuperat de http://www.csi-csif.es/andalucia/modules/mod_ense/revista/pdf/Numero_28/INMACULADA_BANOS_GIL_01.pdf

Baron, S. (2005). *La gran diferencia. Cómo son realmente los cerebros de hombres y mujeres*. Recuperat de https://books.google.es/books?hl=es&lr=&id=1_6hb0sC65EC&oi=fnd&pg=PA11&dq=diferencias+psicologicas+entre+hombres+y+mujeres&ots=yrypDR_S2j&sig=ltUYq8ilCjmMDTYnIQVypJKmpws#v=onepage&q&f=false

Biglia, B. y González, E. (2012). *Reconocer el sexismo en espacios participativos*. Recuperat de <http://reined.webs.uvigo.es/ojs/index.php/reined/article/viewFile/389/210>

Bodelón, E. (2009). *Las leyes de igualdad de género en España y Europa: ¿Hacia una nueva ciudadanía?* Recuperat de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3313248>

Boletín oficial del Estado. Disposicions generals. Ministeri d'educació, cultura i esport. (2015). Recuperat de https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2015/01/03/pdfs/BOE-A-2015-37-C.pdf

Bosch, E. y Ferrer, V. (2012). *Nuevo mapa de los mitos sobre la violencia de género en el siglo XXI*. Recuperat de http://www.mimp.gob.pe/files/programas_nacionales/pncvfs/Proyecto_Apoyo_Asoiacion_Juristas/Nuevo_mapa_de_mitos_sobre_la_violencia_de_genero_en_el_siglo_XXI.pdf

Blández, J., Fernández, E. i Sierra, M. (2007). Estereotipos de género, actividad física y escuela: la perspectiva del alumnado. *Revista de currículum y formación del profesorado*, 11 (2), 1-21. Recuperat de <http://digibug.ugr.es/bitstream/10481/17510/1/rev112ART5.pdf>

Castilla, A. (2008). *Coeducación: pautas para su desarrollo en los centros educativos*. Recuperat de <http://www.coeducaccio.com/wp-content/uploads/2014/04/CASTILLA-ANA-BEL%C3%89N-Coeducaci%C3%B3n-pautas-para-su-desarrollo-en-los-centros-educativos.pdf>

Ceballos, E. (2014). *Coeducación en la familia: Una cuestión pendiente para la mejora de la calidad de vida de las mujeres*. Recuperat de <http://revistas.um.es/reifop/article/view/198811>

Centre d'Estudis d'Opinió Generalitat de Catalunya (2009). *Diferències entre homes i dones en els àmbits familiar, social, econòmic i polític*. Recuperat de <http://w110.bcn.cat/Homes/Continguts/Documents/Fitxers/Diferencies%20entre%20homes%20i%20dones%20a%20Catalunya.pdf>

CoeducAcció (2015). *Associació per la transformació educativa amb perspectiva de gènere*. Recuperat de <http://www.coeducaccio.com/>

Decret 72/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum d'educació primària a les Illes Balears. Recuperat de http://weib.caib.es/Normativa/Curriculum_IB/primaria/educacio_fisica.pdf

Devís, J., Fuentes, J. i Sparkes, A. (2005). ¿Qué permanece oculto del currículum oculto? Las identidades de género y sexualidad en la educación física. *Revista Iberoamericana de Educación*, 39, 73-90. Recuperat de <http://rieoei.org/rie39a03.pdf>

Fausto, A. (2000). *Sexing the body: gender politics and the construction of sexuality*. Recuperat de <https://libcom.org/files/Fausto-Sterling%20-%20Sexing%20the%20Body.pdf>

Fernández-Berrocal, P., Ramos, N., Extremera, N. (2001). Inteligencia emocional, supresión crónica de pensamientos y ajuste psicológico. *Boletín de Psicología*, 70, 79-95. Recuperat de http://emotional.intelligence.uma.es/documentos/PDF13supresion_cronica_de_pensamientos.pdf

Fernández, E. (2007). *Estudio de los estereotipos de género vinculados con la actividad física y el deporte en los centros docentes de educación primaria y secundaria: evolución y vigencia. Diseño de un programa integral de acción educativa*. Recuperat de <http://saf.uab.es/observatori/mmcc/calaix/76.pdf>

Figueras, S., Capllonch, M., Blázquez, D. I Monzonís, N. (2016). Competències bàsiques i educació física: estudis i investigacions. *Apunts: Educació Física i Esports*, 1 (123), 34-43. DOI: <http://www.raco.cat/index.php/ApuntsEFE/article/view/306860/396844>

Gálvez, L. (2011). *Constitución española. Sinopsis artículo 14*. Lloc web:

<http://www.congreso.es/consti/constitucion/indice/sinopsis/sinopsis.jsp?art=14&tipo=2>

Garaigordobil, M., Aliri, J. i Fontaneda, I. (2009). Bienestar psicológico subjetivo: diferencias de sexo, relaciones con dimensiones de personalidad y variables predictoras. *Psicología conductual*, 3, 543-559. Recuperat de

http://www.sc.ehu.es/ptwgalam/art_completo/2009/PC%20bienestar%202009.pdf

García, M. i Llopis, R. (2011). *Ideal democrático y bienestar personal: encuesta sobre los hábitos deportivos en España 2010*. Recuperat de <http://www.csd.gob.es/csd/estaticos/dep-soc/encuesta-habitos-deportivos2010.pdf>

García, P. (2005). Identidad de género: modelos explicativos. *Escritos de psicología*, 7, 71-81. Recuperat de <file:///C:/Users/Administrador/Downloads/Dialnet-IdentidadDeGenero-1710824.pdf>

Garrido, M. (2007). Estereotipos de género en publicidad: la creatividad en la encrucijada sociedad. *Revista Creatividad y Sociedad*, 11, 53-71. Recuperat de

<https://idus.us.es/xmlui/bitstream/handle/11441/29053/Creatividad%20y%20Sociedad.%20Estereotipos%20de%20ge%CC%81nero%20en%20la%20publicidad.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Gómez, E. (2015). *Adolescència i esport: absència de referents femenins en els mitjans per a les adolescents*. Recuperat de

<http://www.raco.cat/index.php/ApuntsEFE/article/view/303226/392859>

González, A. y Rey, A. (2012). *Cultura corporal y estereotipos en las imágenes de libros de texto de educación física publicados bajo el periodo de la ley orgánica de educación (LOE)*. Recuperat de

<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4492403>

González, B. (1999). Los estereotipos como factor de socialización en el género. *Revista Comunicar*, 12, 79-88. Recuperat de

<file:///C:/Users/Administrador/Downloads/Dialnet-LosEstereotiposComoFactorDeSocializacionEnElGenero-262537.pdf>

Hernández, Y. (2006). Acerca del género como categoría analítica. *Revista Crítica de Ciencias Sociales y Jurídicas*, 13 (1), 1-10. Recuperat de <http://pendientedemigracion.ucm.es/info/nomadas/13/yhgarcia.pdf>

Lara, C. (2007). La perspectiva de género en los sistemas de evaluación de la producción científica. *Revista de Investigación Educativa*, 25 (1). 133-137. Recuperat de <http://revistas.um.es/rie/article/view/96611/92821>

Ley Orgánica 8/1985, de 3 de julio, reguladora del Derecho a Educación. BOE núm. 159 (2013).

Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo. BOE núm. 238 (1990).

Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres. BOE núm. 71. (2007).

Llei Orgànica 32/2014, de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum d'educació primària a les Illes Balears (2014).

Martínez, M. i Vélez, M. (2008). *Actitud en niños y adultos sobre los estereotipos de género en juguetes infantiles*. Recuperat de <http://cienciaergosum.uaemex.mx/index.php/ergosum/article/view/1234/942>

Mestre, M. S. (2005). *Diseño y análisis de encuestas en investigación social y de mercados*.

Mestre, M. S. (2005). *DYANE (Versión 3)*. Madrid: Ediciones Pirámide.

Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. (2016). *Víctimas mortales por violencia de género*. Recuperat de [http://www.violenciagenero.msssi.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMujeres/pdf/VMortales_2015_31_12\(4\).pdf](http://www.violenciagenero.msssi.gob.es/violenciaEnCifras/victimasMortales/fichaMujeres/pdf/VMortales_2015_31_12(4).pdf)

Montes, B. (2008). *Discriminación, prejuicio, estereotipos: conceptos fundamentales, historia de su estudio y el sexismo como nueva forma de prejuicio*. Recuperat de <http://revistaselectronicas.ujaen.es/index.php/ininv/article/viewFile/202/183>

Organización Mundial de la Salud (2016). *Temas de salud*. Recuperat de <http://www.who.int/topics/gender/es/>

Palou, P. (2001). *Hàbits de pràctica esportiva dels mallorquins d'entre 10 i 14 anys (tesi doctoral)*. Universitat de les Illes Balears.

Rodríguez, E., Machado, A. i Estévez, M. (2008). *Efectos de la edad y el género sobre la Variabilidad de la Frecuencia Cardíaca: revisión bibliográfica*. Recuperat de http://fbio.uh.cu/ginvest/mesna/vfc_docs/InfluenciaEdadyGeneoEnVFC_Revision.pdf

Sánchez, R., Retana, B. i Carrasco, E. (2008). *Evaluación Psicológica del Entendimiento Emocional: Diferencias y Similitudes entre Hombres y Mujeres*. Recuperat de https://extension.uned.es/archivos_publicos/webex_actividades/5413/evaluacionpsicologicadelentendimientoemocional.pdf

Santos, A., Melero, E. i Yeste, A. (2005). *Mujer, deporte y exclusión*. València: Editorial de la UPV.

Subirats, M. (2013). *Forjar un hombre, moldear una mujer*. Espanya: Aresta.

Sensibilización y formación del profesorado. Analizar el sexismo es un paso hacia una sociedad más justa (s.f.).

Recuperat de

http://www.aulaviolenciadegeneroenlocal.es/consejoscolares/archivos/P_003_atajar_el_sexismo_en_la_practica_educativa.pdf

Tomé, A. i Rifà, J. (2006). *Cómo abordar la violencia contra las mujeres desde la educación*. Recuperat de

<http://www.coeducacio.com/wp-content/uploads/2013/01/TOM%C3%89-I-RIF%C3%80-Como-abordar-la-violencia-contra-las-mujeres-desde-la-educaci%C3%B3n.pdf>

Torreadella, X. i Planas, A. (2011). Del deport a l'esport i de l'esport al deport: més que una discussió terminològica. *Revista Terminalia*, 3, 22-30. Recuperat de

<http://www.raco.cat/index.php/Terminalia/article/view/249289/333627>

Wells, C. (1992). *Mujeres, deporte y rendimiento (perspectiva fisiológica)*. Barcelona: Paidotribo.

8. Annexes

8.1. Annexa 1

Cuando estéis casadas, pondréis en la tarjeta vuestro nombre propio, vuestro primer apellido y después la partícula «de», seguida del apellido de vuestro marido. Así: Carmen García de Marín. En España se dice señora de Durán o de Peláez. Esta fórmula es agradable, puesto que no perdemos la personalidad, sino que somos Carmen García, que pertenece al señor Marín, o sea, Carmen García de Marín.

(Sección Femenina, Economía doméstica, para Bachillerato, Comercio y Maisterio, 1968)

I

¡Viva Franco, arriba España, aúpa Pilar!

Las mujeres nunca descubren nada; les falta, desde luego, el talento creador, reservado por Dios para inteligencias varoniles; nosotras no podemos hacer nada más que interpretar, mejor o peor, lo que los hombres nos dan hecho.

(Pilar Primo de Rivera en 1942)

La vida de toda mujer, a pesar de cuanto ella quiera simular –o disimular– no es más que un eterno deseo de encontrar a quien someterse. La dependencia voluntaria, la ofrenda de todos los minutos, de todos los deseos y las ilusiones, es el estado más hermoso, porque es la absorción de todos los malos érmenes –vanidad, egoísmo, frivolidades– por el amor.

(Medina, revista de la Sección Femenina, 13 de agosto de 1944)

Los asesores Religiosos orientan la formación católica de la Sección Femenina, porque queremos hacer de las falangistas verdaderas mujeres fuertes de espíritu, que sin fideísmo, sepan distinguir claramente el bien del mal.

(Sección Femenina, La Sección Femenina, historia y misión, 1944)

Sabes que existen los vicios, que existen las pasiones, que existen los amores prohibidos; pero todo, todo ello, es lo más triste, feo y pecaminoso de la humanidad. Todo ello está reñido con tu anhelo de perfección, de limpieza moral; todo ello está reñido con tus ilusiones.

(Sección Femenina, Economía doméstica, para Bachillerato, Comercio y Magisterio, 1968)

La mujer sensual tiene los ojos hundidos, las mejillas descoloridas, transparentes las orejas, apuntada la barbilla, seca la boca, sudorosas las manos, quebrado el talle, inseguro el paso y triste todo su ser. Espiritualmente, el entendimiento se oscurece, se hace tardo a la reflexión; la voluntad pierde el dominio de sus actos y es como una barquilla a merced de las olas; la memoria se entumece. Sólo la imaginación permanece activa, para su daño, con la representación de imágenes lascivas, que la llenan totalmente. De la mujer sensual no se ha de esperar trabajo serio, idea grave, labor fecunda, sentimiento limpio, ternura acogedora.

(Padre García Figer en Medina, revista de la S.F., 12 agosto 1945)

Bendita sea tu pureza y eternamente lo sea.

49

8.2. Annexa 2

Enquesta:

Universitat de les Illes Balears

Entrevistadora	Marta Saura Lladó
Motiu de l'entrevista	Conèixer l'opinió de la societat en relació a la forma que tenen els nins i les nines de relacionar-se amb l'esport.

Dades de la persona entrevistada (marcar amb una "X")

Sexe:

Femení	☐	Masculí	☐
--------	--------------------------	---------	--------------------------

Edat:

12-15	☐	16-18	☐	19-25	☐	26-30	☐	31-40	☐	+40	☐
-------	--------------------------	-------	--------------------------	-------	--------------------------	-------	--------------------------	-------	--------------------------	-----	--------------------------

Qüestions. Marca amb una "X".

1. Creus que hi ha alguna activitat o joc d'educació física especialment apropiada per nins?

Sí	☐	No	☐
----	--------------------------	----	--------------------------

2. Creus que hi ha alguna activitat o joc d'educació física especialment apropiada per nines?

Sí	☐	No	☐
----	--------------------------	----	--------------------------

3. Creus que hi ha diferències fisiològiques entre nins i nines que fan que elegeixin un tipus de joc o un altre?

Sí	☐	No	☐
----	--------------------------	----	--------------------------

4. Creus que hi ha d'haver una transferència directa dels esports de la nostra societat a les classes d'educació física?

Sí	No
-----------	-----------

5. Creus que els infants, des dels primers anys de vida, prefereixen un tipus de joc o un altre segons si són **nin** o **nina**?

Sí	No
-----------	-----------

6. Penses que els nins tenen un major talent psicomotor que les nines degut a la seva fisiologia?

Sí	No
-----------	-----------

7. Creus que sempre s'ha d'avaluar de la mateixa forma als nins que a les nines?

Sí	No
-----------	-----------

8. Penses que sempre és millor que els jocs d'equip siguin mixtes?

Sí	No
-----------	-----------

Marca amb una "X" el teu grau de conformitat amb aquestes afirmacions.

	Totalment d'acord	D'acord	En desacord	Totalment desacord
Els nins tenen més força i les nines tenen més elasticitat.				
L'esgrima és un esport especialment apropiat per nins i la gimnàstica rítmica per nines.				
Les diferències fisiològiques entre nins i nines són la causa de les seves desiguals conductes.				
L'organització esportiva de la nostra societat limita les possibilitats dels nins i nines.				
Les nines es senten inferiors als nins en qüestions motrius.				
Els nins es senten superiors a les nines en qüestions motrius.				
A l'àrea d'educació física s'han d'intentar treballar les modalitats esportives presents a la nostra societat.				
Els estereotips de gènere presents a l'esport són deguts al tipus d'educació que rebem.				
Els estereotips de gènere presents a l'esport són deguts a la informació que es dona als mitjans de comunicació.				

8.3. Annexa 3

TABULACIÓ SIMPLE

Variable 1: Sexe

Significat	Freqüència	%
Femení	46	50,00
Masculí	46	50,00
Total freqüències	92	100,00

Variable 2: Edat

Significat	Freqüència	%
12-15	20	21,74
16-20	19	20,65
20-27	18	19,57
28-40	18	19,57
+40	17	18,48
Total freqüències	92	100,00

Variable 3: Creus que hi ha alguna activitat o joc d'educació física especialment apropiada per a nins?

Significat	Freqüència	%
SI	32	34,78
NO	60	65,22
Total freqüències	92	100,00

Variable 4: Creus que hi ha alguna activitat o joc d'educació física especialment apropiada per a nines?

Significat	Freqüència	%
SI	30	32,61
NO	62	67,39
Total freqüències	92	100,00

Variable 5: Creus que hi ha diferències fisiològiques entre nins i nines que fan que elegeixin un tipus de joc o altre?

Significat	Freqüència	%
SI	50	54,35
NO	42	45,65
Total freqüències	92	100,00

Variable 6: Creus que hi ha d'haver una transferència directa dels esports de la nostra societat a les classes d'educació física?

Significat	Freqüència	%
SI	55	59,78
NO	37	40,22
Total freqüències	92	100,00

Variable 7: Creus que els infants, des dels primers anys de vida, prefereixen un tipus de joc o un altre segons si són nins o nines?

Significat	Freqüència	%
SI	48	52,17
NO	44	47,83
Total freqüències	92	100,00

Variable 8: Penses que els nins tenen un major talent psicomotor que les nines degut a la seva fisiologia?

Significat	Freqüència	%
SI	25	27,17
NO	67	72,83
Total freqüències	92	100,00

Variable 9: Creus que sempre s'ha d'avaluar de la mateixa forma als nins que a les nines?

Significat	Freqüència	%
SI	53	57,61
NO	39	42,39
Total freqüències	92	100,00

Variable 10: Penses que sempre és millor que els jocs d'equip siguin mixtes?

Significat	Freqüència	%
SI	68	73,91
NO	24	26,09
Total freqüències	92	100,00

Variable 11: Els nins tenen més força i les nines tenen més elasticitat

Significat	Freqüència	%
Totalment d'acord	10	10,87
D'acord	40	43,48
En desacord	27	29,35
Totalment desacord	15	16,30
Total freqüències	92	100,00

Variable 12: L'esgrima és un esport especialment apropiat per nins i la gimnàstica rítmica per nines

Significat	Freqüència	%
Totalment d'acord	4	4,35
D'acord	24	26,09
En desacord	38	41,30
Totalment desacord	26	28,26
Total freqüències	92	100,00

Variable 13: Les diferències fisiològiques entre nins i nines són la causa de les seves desiguals conductes

Significat	Freqüència	%
Totalment d'acord	11	11,96
D'acord	32	34,78
En desacord	36	39,13
Totalment desacord	13	14,13
Total freqüències	92	100,00

Variable 14: L'organització esportiva de la nostra societat limita les possibilitats dels nins i nines

Significat	Freqüència	%
Totalment d'acord	18	19,57
D'acord	48	52,17
En desacord	20	21,74
Totalment desacord	6	6,52
Total freqüències	92	100,00

Variable 15: Les nines es senten inferior als nins en qüestions motrius

Significat	Freqüència	%
Totalment d'acord	11	11,96
D'acord	37	40,22
En desacord	31	33,70
Totalment desacord	13	14,13
Total freqüències	92	100,00

Variable 16: Els nins es senten superiors a les nines en qüestions motrius

Significat	Freqüència	%
Totalment d'acord	29	31,52
D'acord	41	44,57
En desacord	16	17,39
Totalment desacord	6	6,52
Total freqüències	92	100,00

Variable 17: A l'àrea d'educació física s'han d'intentar treballar les modalitats esportives present a la nostra societat

Significat	Freqüència	%
Totalment d'acord	29	31,52
D'acord	38	41,30
En desacord	17	18,48
Totalment desacord	8	8,70
Total freqüències	92	100,00

Variable 18: Els estereotips de gènere presents a l'esport son deguts al tipus d'educació que rebem

Significat	Freqüència	%
Totalment d'acord	26	28,26
D'acord	47	51,09
En desacord	12	13,04
Totalment desacord	7	7,61
Total freqüències	92	100,00

Variable 19: Els estereotips de gènere presents a l'esport són deguts a la informació que es dona als mitjans de comunicació

Significat	Freqüència	%
Totalment d'acord	28	30,43
D'acord	54	58,70
En desacord	8	8,70
Totalment desacord	2	2,17
Total freqüències	92	100,00

📊 TABULACIÓ CREUADA (sexe + qüestions)

Files: 1. Sexe

Columnes: 3. Creus que hi ha alguna activitat o joc d'educació física especialment apropiada per a nins?

Sexe	TOTAL	SI	NO
	MOSTRA		
	%	%	%
1 Femení	50,00	59,38	45,00
2 Masculí	50,00	40,63	55,00

Files: 1. Sexe

Columnes: 4. Creus que hi ha alguna activitat o joc d'educació física especialment apropiada per a nines?

	TOTAL MOSTRA	SI	NO
Sexe	%	%	%
1 Femení	50,00	53,33	48,39
2 Masculí	50,00	46,67	51,61

Files: 1. Sexe

Columnes: 5. Creus que hi ha diferències fisiològiques entre nins i nines que fan que elegeixin un tipus de joc o altre?

	TOTAL MOSTRA	SI	NO
Sexe	%	%	%
1 Femení	50,00	58,00	40,48
2 Masculí	50,00	42,00	59,52

Files: 1. Sexe

Columnes: 6. Creus que hi ha d'haver una transferència directa dels esports de la nostra societat a les classes d'educació física?

	TOTAL MOSTRA	SI	NO
Sexe	%	%	%
1 Femení	50,00	49,09	51,35
2 Masculí	50,00	50,91	48,65

Files: 1. Sexe

Columnes: 7. Creus que els infants, des dels primers anys de vida, prefereixen un tipus de joc o un altre segons si són nins o nines?

	TOTAL MOSTRA	SI	NO
Sexe	%	%	%
1 Femení	50,00	56,25	43,18
2 Masculí	50,00	43,75	56,82

Files: 1. Sexe

Columnes: 8. Penses que els nins tenen un major talent psicomotor que les nines degut a la seva fisiologia?

	TOTAL MOSTRA	SI	NO
Sexe	%	%	%
1 Femení	50,00	40,00	53,73
2 Masculí	50,00	60,00	46,27

Files: 1. Sexe

Columnes: 9. Creus que sempre s'ha d'avaluar de la mateixa forma als nins que a les nines?

Sexe	TOTAL	-----	
	MOSTRA	SI	NO
	-----	-----	-----
	%	%	%
1 Femení	50,00	50,94	48,72
2 Masculí	50,00	49,06	51,28

Files: 1. Sexe

Columnes: 10. Penses que sempre és millor que els jocs d'equip siguin mixtes?

Sexe	TOTAL	-----	
	MOSTRA	SI	NO
	-----	-----	-----
	%	%	%
1 Femení	50,00	57,35	29,17
2 Masculí	50,00	42,65	70,83

Files: 1. Sexe

Columnes: 11. Els nins tenen més força i les nines tenen més elasticitat

Sexe	TOTAL	-----		-----	
	%	Tot. d'acord	D'acord	En desacord	Tot. desacord
	-----	-----	-----	-----	-----
	%	%	%	%	%
1 Femení	50,00	40,00	55,00	44,44	53,33
2 Masculí	50,00	60,00	45,00	55,56	46,67

Files: 1. Sexe

Columnes: 12. L'esgrima és un esport especialment apropiat per nins i la gimnàstica rítmica per nines

Sexe	TOTAL	-----		-----	
	%	Tot. d'acord	D'acord	En desacord	Tot. desacord
	-----	-----	-----	-----	-----
	%	%	%	%	%
1 Femení	50,00	50,00	54,17	42,11	57,69
2 Masculí	50,00	50,00	45,83	57,89	42,31

Files: 1. Sexe

Columnes: 13. Les diferències fisiològiques entre nins i nines són la causa de les seves desiguals conductes

Sexe	TOTAL	-----		-----	
	%	Tot. d'acord	D'acord	En desacord	Tot. desacord
	-----	-----	-----	-----	-----
	%	%	%	%	%
1 Femení	50,00	36,36	53,13	55,56	38,46
2 Masculí	50,00	63,64	46,88	44,44	61,54

Files: 1. Sexe

Columnes: 14. L'organització esportiva de la nostra societat limita les possibilitats dels nins i nines

	TOTAL	Tot. d'acord	D'acord	En desacord	Tot. desacord
Sexe	%	%	%	%	%
1 Femení	50,00	50,50	54,17	45,00	33,33
2 Masculí	50,00	50,50	45,83	55,00	66,67

Files: 1. Sexe

Columnes: 15. Les nines es senten inferiors als nins en qüestions motrius

	TOTAL	Tot. d'acord	D'acord	En desacord	Tot. desacord
Sexe	%	%	%	%	%
1 Femení	50,00	45,45	54,05	45,16	53,85
2 Masculí	50,00	54,55	45,95	54,84	46,15

Files: 1. Sexe

Columnes: 16. Els nins es senten superiors a les nines en qüestions motrius

	TOTAL	Tot. d'acord	D'acord	En desacord	Tot. desacord
Sexe	%	%	%	%	%
1 Femení	50,00	48,28	60,98	25,00	50,00
2 Masculí	50,00	51,72	39,02	75,00	50,00

Files: 1. Sexe

Columnes: 17. A l'àrea d'educació física s'han d'intentar treballar les modalitats esportives presents a la nostra societat

	TOTAL	Tot. d'acord	D'acord	En desacord	Tot. desacord
Sexe	%	%	%	%	%
1 Femení	50,00	44,83	47,37	76,47	25,00
2 Masculí	50,00	55,17	52,53	23,53	75,00

Files: 1. Sexe

Columnes: 18. Els estereotips de gènere presents a l'esport són deguts al tipus d'educació que rebem

	TOTAL	Tot. d'acord	D'acord	En desacord	Tot. desacord
Sexe	%	%	%	%	%
1 Femení	50,00	50,00	53,19	33,33	57,14
2 Masculí	50,00	50,00	46,81	66,67	42,86

Files: 1. Sexe

Columnes: 19. Els estereotips de gènere presents a l'esport són deguts a la informació que es dona als mitjans de comunicació

	TOTAL	Tot. d'acord	D'acord	En desacord	Tot. desacord
Sexe	%	%	%	%	%
1 Femení	50,00	53,57	44,44	62,50	100,00
2 Masculí	50,00	46,43	55,56	37,50	0,00

+ TABULACIÓ CREUADA (edat + qüestions)

Files: 2. Edat

Columnes: 3. Creus que hi ha alguna activitat o joc d'educació física especialment apropiada per a nins?

	TOTAL MOSTRA	SI	NO
Edat	%	%	%
12-15	21,74	40,63	11,67
16-20	20,65	12,50	25,00
20-27	19,57	18,75	20,00
28-40	19,57	15,63	21,67
+40	18,48	12,50	21,67

Files: 2. Edat

Columnes: 4. Creus que hi ha alguna activitat o joc d'educació física especialment apropiada per a nines?

	TOTAL MOSTRA	SI	NO
Edat	%	%	%
12-15	21,74	23,33	20,97
16-20	20,65	20,00	20,97
20-27	19,57	23,33	17,74
28-40	19,57	20,00	19,35
+40	18,48	13,33	20,97

Files: 2. Edat

Columnes: 5. Creus que hi ha diferències fisiològiques entre nins i nines que fan que elegeixin un tipus de joc o altre?

	TOTAL MOSTRA	SI	NO
Edat	%	%	%
12-15	21,74	14,00	30,95
16-20	20,65	28,00	11,90
20-27	19,57	26,00	11,90
28-40	19,57	16,00	23,81
+40	18,48	16,00	21,43

Files: 2. Edat

Columnes: 6. Creus que hi ha d'haver una transferència directa dels esports de la nostra societat a les classes d'educació física?

	TOTAL MOSTRA	SI	NO
Edat	%	%	%
12-15	21,74	12,73	35,14
16-20	20,65	16,36	27,03
20-27	19,57	29,09	5,41
28-40	19,57	21,82	16,22
+40	18,48	20,00	16,22

Files: 2. Edat

Columnes: 7. Creus que els infants, des dels primers anys de vida, prefereixen un tipus de joc o un altre segons si són nins o nines?

	TOTAL MOSTRA	SI	NO
Edat	%	%	%
12-15	21,74	10,42	34,09
16-20	20,65	29,17	11,36
20-27	19,57	18,75	20,45
28-40	19,57	20,83	18,18
+40	18,48	20,83	15,91

Files: 2. Edat

Columnes: 8. Penses que els nins tenen un major talent psicomotor que les nines degut a la seva fisiologia?

	TOTAL MOSTRA	SI	NO
Edat	%	%	%
12-15	21,74	20,00	22,39
16-20	20,65	32,00	16,42
20-27	19,57	12,00	22,39
28-40	19,57	20,00	19,40
+40	18,48	16,00	19,40

Files: 2. Edat

Columnes: 9. Creus que sempre s'ha d'avaluar de la mateixa forma als nins que a les nines?

	TOTAL MOSTRA	SI	NO
Edat	%	%	%
12-15	21,74	30,19	10,26
16-20	20,65	15,09	28,21
20-27	19,57	16,98	23,08
28-40	19,57	16,98	23,08
+40	18,48	20,75	15,38

Files: 2. Edat

Columnes: 10. Penses que sempre és millor que els jocs d'equip siguin mixtes?

	TOTAL MOSTRA	SI	NO
Edat	%	%	%
12-15	21,74	13,24	45,83
16-20	20,65	19,12	25,00
20-27	19,57	23,53	8,33
28-40	19,57	23,53	8,33
+40	18,48	20,59	12,50

Files: 2. Edat

Columnes: 11. Els nins tenen més força i les nines tenen més elasticitat

	TOTAL MOSTRA	Tot. d'acor.	D'acord	En desac.	Tot. Desac.
Edat	%	%	%	%	%
12-15	21,74	50,00	10,00	22,22	33,33
16-20	20,65	30,00	27,50	11,11	13,33
20-27	19,57	10,00	25,00	18,52	13,33
28-40	19,57	0,00	22,50	22,22	20,00
+40	18,48	10,00	15,00	25,93	20,00

Files: 2. Edat

Columnes: 12. L'esgrima és un esport especialment apropiat per nins i la gimnàstica rítmica per nines

	TOTAL MOSTRA	Tot. d'acor.	D'acord	En desac.	Tot. Desac.
Edat	%	%	%	%	%
12-15	21,74	75,00	33,33	10,53	19,23
16-20	20,65	00,00	16,67	26,32	19,23
20-27	19,57	00,00	16,67	23,68	19,23
28-40	19,57	25,00	16,67	21,05	19,23
+40	18,48	00,00	16,67	18,42	23,08

Files: 2. Edat

Columnes: 13. Les diferències fisiològiques entre nins i nines són la causa de les seves desiguals conductes

	TOTAL MOSTRA	Tot. d'acor.	D'acord	En desac.	Tot. Desac.
Edat	%	%	%	%	%
12-15	21,74	63,64	12,50	16,67	23,08
16-20	20,65	36,36	28,13	16,67	00,00
20-27	19,57	0,00	28,13	22,22	7,69
28-40	19,57	0,00	18,75	22,22	30,77
+40	18,48	0,00	12,50	22,22	38,46

Files: 2. Edat

Columnes: 14. L'organització esportiva de la nostra societat limita les possibilitats dels nins i nines

	TOTAL MOSTRA	Tot. d'acor.	D'acord	En desac.	Tot. Desac.
Edat	%	%	%	%	%
12-15	21,74	5,56	18,75	25,00	83,33
16-20	20,65	5,56	20,83	35,00	16,67
20-27	19,57	27,78	20,83	15,00	0,00
28-40	19,57	44,44	16,67	10,00	0,00
+40	18,48	16,67	22,92	15,00	0,00

Files: 2. Edat

Columnes: 15. Les nines es senten inferior als nins en qüestions motrius

Edat	TOTAL	Tot. d'acor.	D'acord	En desac.	Tot. Desac.
	MOSTRA				
	%	%	%	%	%
12-15	21,74	09,09	8,11	41,94	23,08
16-20	20,65	18,18	29,73	6,45	30,77
20-27	19,57	18,18	27,03	16,13	7,69
28-40	19,57	36,36	21,62	12,90	15,38
+40	18,48	18,18	13,51	22,58	23,08

Files: 2. Edat

Columnes: 16. Els nins es senten superiors a les nines en qüestions motrius

Edat	TOTAL	Tot. d'acor.	D'acord	En desac.	Tot. Desac.
	MOSTRA				
	%	%	%	%	%
12-15	21,74	17,24	17,07	43,75	16,67
16-20	20,65	34,48	14,63	12,50	16,67
20-27	19,57	17,24	24,39	18,75	0,00
28-40	19,57	20,69	19,51	12,50	33,33
+40	18,48	10,34	24,39	12,50	33,33

Files: 2. Edat

Columnes: 17. A l'àrea d'educació física s'han d'intentar treballar les modalitats esportives presents a la nostra societat

Edat	TOTAL	Tot. d'acor.	D'acord	En desac.	Tot. Desac.
	MOSTRA				
	%	%	%	%	%
12-15	21,74	24,14	10,53	35,29	37,50
16-20	20,65	10,34	31,58	17,65	12,50
20-27	19,57	20,69	28,95	5,88	0,00
28-40	19,57	27,59	15,79	5,88	37,50
+40	18,48	17,24	13,16	35,29	12,50

Files: 2. Edat

Columnes: 18. Els estereotips de gènere presents a l'esport són deguts al tipus d'educació que rebem

Edat	TOTAL	Tot. d'acor.	D'acord	En desac.	Tot. Desac.
	MOSTRA				
	%	%	%	%	%
12-15	21,74	7,69	19,15	33,33	71,43
16-20	20,65	19,23	23,40	25,00	00,00
20-27	19,57	23,08	23,40	8,33	00,00
28-40	19,57	26,92	17,02	8,33	28,57
+40	18,48	23,08	17,02	25,00	0,00

Files: 2. Edat

Columnes: 19. Els estereotips de gènere presents a l'esport són deguts a la informació que es dona als mitjans de comunicació

Edat	TOTAL MOSTRA		Tot. d'acor.	D'acord	En desac.	Tot. Desac.
	Frec	%	Frec	%	Frec	%
12-15	21,74	07,14	25,93	50,00	0,00	
16-20	20,65	17,86	22,22	25,00	0,00	
20-27	19,57	25,00	18,52	0,00	50,00	
28-40	19,57	28,57	14,81	12,50	50,00	
+40	18,48	21,43	18,52	12,50	0,00	

TABULACIÓ CREUADA (edat i sexe + qüestions 6 i 17)

Files: 6. Creus que hi ha d'haver una transferència directa dels esports de la nostra societat a les classes d'educació física?

Columnes: 1. Sexe

	TOTAL MOSTRA		Femení		Masculí	
	Frec	%	Frec	%	Frec	%
1 SI	55	59,78	27	58,70	28	60,87
2 NO	37	40,22	19	41,30	18	39,13
TOTAL	92	100,00	46	100,00	46	100,00

Files: 6. Creus que hi ha d'haver una transferència directa dels esports de la nostra societat a les classes d'educació física?

Columnes: 2. Edat

	TOTAL MOSTRA		Edat									
	Frec	%	12-15		16-20		20-27		28-40		+40	
	Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%
1 SI	55	59,78	7	35,00	9	47,37	16	88,89	12	66,67	11	64,71
2 NO	37	40,22	13	65,00	10	52,63	2	11,11	6	33,33	6	35,29
TOTAL	92	100,00	20	100,00	19	100,00	18	100,00	18	100,00	17	100,00

Files: 17.A l'àrea d'educació física s'han d'intentar treballar les modalitats esportives presents a la nostra societat

Columnes: 1. Sexe

	TOTAL MOSTRA		Femení		Masculí	
	Frec	%	Frec	%	Frec	%
Tot. d'acord	29	31,52	13	28,26	16	34,78
D'acord	38	41,30	18	39,13	20	43,48
En desacord	17	18,48	13	28,26	4	8,70
Tot. Desac.	8	8,70	2	4,35	6	13,04
TOTAL	92	100,00	46	100,00	46	100,00

Files: 17.A l'àrea d'educació física s'han d'intentar treballar les modalitats esportives presents a la nostra societat
Columnes: 2. Edat

	Edat											
	TOTAL MUESTRA		12-15		16-20		20-27		28-40		+40	
	Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%	Frec	%
1 Tot. d'acord	29	31,52	7	35,00	3	15,79	6	33,33	8	44,44	5	29,41
2 D'acord	38	41,30	4	20,00	12	63,16	11	61,11	6	33,33	5	29,41
3 En desacord	17	18,48	6	30,00	3	15,79	1	5,56	1	5,56	6	35,29
4 Tot. Desacord	8	8,70	3	15,00	1	5,26	0	0,00	3	16,67	1	5,88
TOTAL	92	100,00	20	100,00	19	100,00	18	100,00	18	100,00	17	100,00

MITJANA ARITMÈTICA I VARIACIÓ TÍPICA DE LES VARIABLES NUMÈRIQUES

Nom	Nº casos	Mitjana arit.*	Variac. típica	Valors refer.
Els nins tenen més força i les nines tenen més elasticitat.	92	2,5109	0,8907	1-4
L'esgrima és un esport especialment apropiat per nins i la gimnàstica rítmica per nines.	92	2,9348	0,8445	1-4
Les diferències fisiològiques entre nins i nines són la causa de les seves desiguals conductes.	92	2,5543	0,8768	1-4
L'organització esportiva de la nostra societat limita les possibilitats dels nins i nines.	92	2,1522	0,8067	1-4
Les nines es senten inferior als nins en qüestions motrius.	92	2,5000	0,8785	1-4
Els nins es senten superiors a les nines en qüestions motrius.	92	1,9891	0,8660	1-4
A l'àrea d'educació física s'ha d'intentar treballar les modalitats esportives presents a la nostra societat.	92	2,0435	0,9197	1-4
Els estereotips de gènere presents a l'esport son deguts al tipus d'educació que rebem.	92	2,0000	0,8470	1-4
Els estereotips de gènere presents a l'esport són deguts a la informació que es dona als mitjans de comunicació	92	1,8261	0,6693	1-4

* Entenem el valor **1** com a "totalment d'acord", el valor **2** com a "d'acord", el valor **3** com a "en desacord" i el valor **4** com a "totalment en desacord".